

1908 B
Kaina 1/9

AUSTRALIJOS LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PENKTIEJI METAI

Adresas: 35 Cator St.
Hindmarsh, S.A.

Adelaide, 1952 m. vasario 25 d.

Registered at G.P.O., Adelaide,
for transmission by post as a periodical.

Nr. 4 (90)

ELAGU EESTI

1918 m. vasario 24 d. Estijos Išlaisvimo Komitetas — Paaste Komitee, vadovaujamas tautos vyrų: pirmojo prezidento Konst. Paets, prof. Konst. Konik ir Juri Vilms, paskelbė Estiją nepriklausoma valstybe.

Estų tautai savo laisvę reikėjo krauju išpirkti kovos laukuose, taip pat, kaip ir mūsų Lietuvai. Iš šiaurės rytų puolė bolševikai, iš pietryčių baltagvardiečiai ir iš pietų vietos dvarininkų-baronų remjami vokiečiai. Tačiau estams sekėsi. 1919 metų pradžioje kraštas jau buvo išvalytas nuo priešų ir kovos vyko prieš žemėje: rytuose prie Pskovo miesto, o pietuose netoli Rygos.

1919 metų viduryje bolševikai pasiūlė estams pradėti paliaubų derybas. Estai sutiko, bet pareikalavo, kad prieš derybų stalo būtų pakviestos ir Lietuva su Latvija. Bolševikai nesutiko ir kovos vyko dar apie pusmetį, kada pagaliau 1919 m. gruodžio 31 d. Tartu mieste buvo pasirašyta paliaubų sutartis, o 1920 m. vasario mėn. 2 d. taikos sutartis.

Pasibaigus karo veiksams Estija sparčiais žingsniais pradėjo kelti savo krašto ekonominį, socialinį ir kultūrinį gyvenimą. Žemės reforma padėjo sveikus pagrindus žemės ūkiui ir išvadavo Estijos ūkininkus iš vokiškųjų baronų dominavimo.

Krašte esantys žemės turtai, kaip fosforitas ir skalūnai (kukerit) suteikė plačių galimybių iškilti estų pramonei. Narvos krioklių ir užtvankų elektrinės teikė pakankamai energijos visam kraštui ir suko tekstilės fabrikus Narvoje.

Svietimo priekyje stovėjo švedų valdymo laikais — 1632 metais — įkurtas Tartu universitetas, kur carinės Rusijos okupacijos laikais mokėsi nemažas skaičius ir Lietuvos jaunimo. Nepriklausomybės metais Taline buvo įsteigta Aukštoji Technikos mokykla ir Aukštųjų Mokslų Akademinė. Krašte veikė platus progimnazijų ir gimnazijų tinklas, o kiekviename kaime veikė 6 skyrių pradžios mokyklos.

Kultūros Fondas, dėl kurio Lietuvoje buvo tiek daug prikalbėta ir prigadinta popieriaus, Estijoje veikė su valstybės parama. Kultūros Fondo ir vyriausybės parama įgaliavo pasišventusias tautai kultūrinės ir kūrybinės pajėgas visiškai pasiaukoti savajai kūrybinei profesijai. Krašte raštingumas buvo pasiekęs 98%. Likusiuosius 2% analfabetų sudarė vien rusai kolonistai.

Kiekvienas, kas prieš karą lankėsi Estijoje, galėjo įsitikinti krašto pažanga ir gyventojų nuoširdumu. Gražų estų tautos gyvenimą suardė nelėmtas 1939 m. rugpjūčio 23 d. Maskvoje, dalyvaujant pačiam Stalinui, pasirašytas Molotovo-Ribbentropo susitarimas pasidalyti Lenkiją ir Pabaltijo valstybes.

Isibrovę sovietai suardė visas laisvasias estų valstybines institucijas ir smurtu prijungė prie "brolišku" respublikų. Po metų užėję naciai negrąžino Estijai laisvės, bet projekta-vo po karo iš Estijos, Latvijos ir

Lietuvos sudaryti Vokietijos Ostland provinciją, išvarant visus gyventojus.

Po vokiečių pralaimėjimo grįžę rusai pradėjo sistematingą Estų tautos naikinimą, motyvuodami, esą Estija esanti per arti prie Leningrado ir turinti gerus uostus, kurie esą reikalingi "išlaisvintojams" iš laisvės ir tėvynės. Estų centrinių organų tremtyje surinktomis žiniomis iš Estijos esą išvežta apie 800.000 žmonių. Iš priklausančių Estijai Baltijos jūroje salų išvežti visi estų kilmės gyventojai, įskaitant ir komunistus, nes čia rusai stato milžiniškas virtoves.

Be gyventojų naikinimo vykdomas besaikiškas krašto turtų naikinimas. Kertami miškai. Kasami fosforitas, uranijus ir degamieji skalūnai. Iš skalūnų kasyklų pravesta degamųjų dujų vamzdžiai į Leningradą, nors čia pat esantis Talinas neturi žiemai nei kuro nei dujų.

Šiandien pasaulis dar tik tepradedą atsibusti iš savo klaidų Teherane, Jaltoje ir Potsdame, kur buvo gėdingai pamintos mažosios tautos ir paliktos budelių sauvalei. Tačiau kad ir tamsiausia naktį mes tikime auštančiu rytu. Ateis šviesus aušros rytas ir Pabaltijo tautoms. Kelsis abiejose Nemuno pusėse Lietuva su savo sostine Vilniumi; kelsis brolių Latvių tauta; kelsis ir mūsų šiaurės antrasis kaimynas — Estija.

Kiekviena neteisybė tveria tik tol, kol ji yra paremta jėga ir smurtu. Neteisėta Pabaltijo tautų okupacija irgi tęsis tik tol, kol smurtui bus suduotas lemiamas smūgis. Ateis diena, kada Vakarai supras, jog taikos konferencijose negalima spręsti tautų likimo valgant rusišką kaviarą ir užgeriant vodką, kuri pagaminta iš Rusijos okupuotų kraštų grūdų. Korėja, Malajai, Persija, Egiptas ir kiti karo židiniai yra skaudi pamoka tiems, kurie tikėjo, kad su vienu vieninteliu Stalinu nusišypoju bus pasiekta taika. Mes dar kartą tvirtiname, kad tikroji taika bus tik tada, kai bus įgyvendinti Atlanto Chartos pažadai visoms tautoms ir leista visoms tautoms laisvai pasisakyti dėl savo likimo, be raudonosios armijos ir NKVD budelių.

Tikėdami Tiesos laimėjimu mes ir grindžiame savo viltis kovoje už Pabaltijo tautų laisvę.

Mes linkime Estų tautai ištvėrmės jos kovoje už laisvę. Gyvendami tremtyje jautėme estų draugiškumą mums. Lai ir toliau lietuviai, estai ir latviai randa bendrus kelius kovoje už savo tautų laisvę, nes mus ištiko bendras likimas ir vienoda laukia ateitis.

ELAGU EESTI — TEGYVUOJA ESTIJA!

Alb. Pocius

Visada pasiruošę sąžiningai patarnauti

TAXI — SUNKVEŽIMIAI (Taxi-trucks)

Kviesti tel. FA 1805 (visą parą)

DIDELIS PROCENTAS SUSIRGIMŲ PROTO LIGOMIS DP IMIGRANTŲ TARPE

Iš visų Australijos steitų gaunamos žinios rodo, kad iš priimamų ir psichiatrines ligonines naujų pacientų DP imigrantai sudaro apie 25%, gi tuo tarpu kai bendras DP imigrantų skaičius Australijoje sudaro tik apie 2—2,5% viso gyventojų skaičiaus.

Šis aukštas procentas susirgimų

proto ligomis aiškinamas taip:

(a) sunkumas prisitaikinti prie naujos aplinkos;

(b) stiprūs poveikiai dėl praeties pergyvenimų;

(c) vienatvė (socialinė izoliacija). Mes dar pridėtume: tėvynės ilgesys, daugelio šeimos suskaldytos ir nežinoma, koks likimas ištiko pasilikusius tėvynėje.

Tai pasėka totalitarinių režimų, pamynusių bet kokį humanizmą.

Ir vel Saaras

Vakarų Vokietijoje, prie Prancūzijos sienos, yra nedidelis žemės plotas vadinamas Saaro kraštu. Jis užima apie 2050 kv. km ir jame gyvena apie 1 mil. gyventojų. Tai tankiausiai apgyventa Europos vieta. Tas kraštas nuo dešimto šimtmečio buvo laikomas Vokietijos dalimi, tačiau amžių bėgyje keletą kartų buvo kontroliuojamas Prancūzijos.

Saaro kraštas yra labai turtingas mineralais ir jame yra didžiulės anglių kasyklos. Kadangi gretima Lotaringija turi didžiulius rūdos išteklius ir milžiniškas kasyklas, tai šiuos du kraštus sujungus pasidarytų labai didelis ir stiprus pramonės kombinatas, ir todėl aiškus Prancūzijos noras pajungti Saaro kraštą savo kontrolei, ir ne be to, kad Vokietija turėjo (o gal ir turi) tokių pat užmačių gretimai Lotaringijai.

Po Pirmojo Pasaulinio karo Prancūzija norėjo Saarą aneksuoti, bet tas noras sukėlė didžiulį pasipiktinimą Alijantų tarpe (gal dėl konkurencijos baimės) ir sutiko tokį didelį pasipriešinimą, jog Prancūzija turėjo pasitenkinti sukurtu "Saaro krašto Statutu".

Pagal tą statutą Prancūzija iš Saaro gaudavo per metus apie 1 mil. tonų anglies (tai yra menkniekis) ir tuo naudojosi 15 metų. Tačiau vokiečiai ir dėl to buvo nepatenkinti, todėl 1934 metais atėjus Hitleriui į valdžią tuč-tuoju buvo pradėta akcija gražinti Saarą į Reichą, ir 1934 m. padarytam plebiscite už grįžimą į Vokietiją pasisakė 92% gyventojų. Tatai buvo pirmas tarptautinis Hitlerio laimėjimas, kuris vėliau turėjo didelės įtakos Vokietijos vidaus gyvenime.

Po Antrojo Pasaulinio karo Prancūzija pirmosios klaidos nepakartoję o įkūrė Saare pusiau autonomišką valstybę, kurią atskirą sutartimi įjungė į Saaro ekonominį bloką.

Saariečiai nuo to daug laimėjo. Saaras, būdamas ekonominiame Prancūzijos bloke, pasibaigus karui neturėjo jokių sunkumų ir neįjautė nedateklių. Kada Vakarų Vokietija turėjo apie pusantro milijono bedarbių — Saaras bedarbės nežinojo. Vokietija mokėjo okupacines išlaidas — Saaras jų nemokėjo; Vokietija turėjo milijonus pabėgėlių — Saaras jų nepažino; Vokietija jautė maisto ir prekių trūkumus — Saaras buvo kuo puikiausiai viskuo aprūpintas iš Prancūzijos kraštų. Kai kas net juokavo, kad saariečiai gyvena geriau už atskiras Prancūzijos provincijas.

Prancūzai manė, kad puikiai ūkiškai aprūpinus Saaro kraštą, jie ilgam laikui atsikvėps dėl to žemės sklypeliui. Bet jau dabar pasirodo, kad viltys buvo pervertintos. Teisybė, nei Saaro krašto ministeris pirmininkas M. Hofmanas, nei kitas vadovaujamas, asmuo iki šiai dienai nėra pareiškęs net netiesioginiai

minties apie atsisakymą nuo ekonominės unijos su Prancūzija. Tačiau tie gražūs balsai ateina iš Vokietijos su jos atgimstančia pramone ir kylančiu nacionalizmu, ir, atrodo, kad tie veiksniai yra magnetas, traukias Saaro krašto gyventojus.

Bonnos vyriausybė pradeda įtikinėti pasaulį, kad saariečiai serga tėvynės netekimo nostalgija ir pradėta kampanija, atrodo, yra tokio masto, jog klausimas gali greitai iškilti tarptautinėje arenoje. Dr. Adenaueris neseniai keletą kartų įrodinėjo netinkamą Saaro krašto išsprendimą. Esą, Saaro krašto gerbūvis yra tik dirbtinis ir todėl laikinas, — jis esąs gerai aprūpintas tik dėl užsispyrimo; jis taip pat prieš devynių mėnesių pasakė, kad "nykštukų" valstybės yra nenormalus reiškinys.

Dabar, kada kyla klausimas įjungti Vokietiją į Europos gynimo sistemą ir šiaurės Atlanto pakatą, Vokietijos spaudimas privertė Prancūziją Saarbrueckene esantį Aukštąjį Komisarą pakeisti į ambasadorių, o tas Vokietijai duoda daugiau įtakos Saaro krašte.

Ar Bonnos vyriausybė Saaro krašto galutinį sprendimą atidės vėlesniam laikui, ar naudodamasi suteikta lygybe (be tokios lygybės Vokietija nei į Europos gynybą nei į šiaurės Atlanto pakatą, atrodo, mesijungs) kels klausimą tuoju, sunku atsakyti, bet kad prie to ruošiamasi iš abiejų pusių — iš viso ko aišku.

Tačiau paskutinį šiuo reikalu žodį, atrodo, turės tarti patys saariečiai. Čia ir domina mus, kas nulems: ar vokiečio praktiškas ūkiško gerbūvio išskaičiavimas, ar sentimentalus "Vaterlando" pasiilgimas. C.

AUSTRALIJOS LIETUVIAI AKTINGAI REMIA KOVĄ UŽ TĖVYNĖS LAISVĘ.

Australijos lietuviai, atsiliepdami į VLIKo atsišaukimą, raginantį rašyti laiškus atskiems Jungtinių Tautų Organizacijos nariams, kad Lietuvos ir kitų pavergtųjų tautų klausimas būtų iškeltas viešai JTO posėdžiuose, organizuotai pasiuntė daugelį laiškų-prašymų įvairių tautų delegacijų pirmininkams.

Lietuviai Londono konferencijoje

Londono sausio 20—25 d. įvykusių Europos Sąjūdžio Centro ir Rytų Europos konferencijoje Lietuva buvo oficialiai atstovaujama drauge su kt. Centro ir Rytų Europos kraštais. Lietuvių delegacijos sąstatais atžymėtas Dr. S. Bačkio kalboje, kuri duota skyrium. Lietuvos delegacijai pirmininkauti VLIKo buvo paskiestas Lietuvos pasiuntinys Londone min. B. K. Balutis, tačiau konferencijos metu jis buvo išvykęs pasilsėti ir dalyvavo tik paskutiniame posėdy sausio 24 d. Konferencijos darbuose vietoj min. B. K. Balučio dalyvavo pasiuntinys Londone patarėjas V. Balickas. Lietuvos delegacijos vardu pirmąją konferencijos dieną plenumo posėdy kalbėjo V. Sidzikauskas. Lietuvos delegatai komisijoje pasiskirstė taip: VLIKo Politinės Komisijos pirmininkas Dr. P. Karvelis dalyvavo nariu žemės ūkio komisijoje, rezoliucijų komisijoje — Dr. S. A. Bačkis, kuris konferencijos metu turėjo progą prabilti per radiją lietuvių k. paskelbdamas tėvynėje pasilikusiems konferencijos nutarimus ir sustiprindamas jų išlaisvinimo viltis. Kultūrinėje ir švietimo komisijose dalyvavo prof. J. Baltrušaitis, ekonominėje — doc. M. Brakas ir V. Balickas, socialinėje — doc. M. Brakas ir Dr. Bačkis, jaunimo — St. Prapuolenytė. Be to, konferencijoje kaip liberalų gen. partijos sekretorius dalyvavo ir prof. St. Žymantas. Visų mūsų atstovų dalyvavimas komisijose buvo aktyvus, o V. Sidzikauskas paskyrimas jaunimo komisijos pirmininku sudarė mūsų delegacijai ypatingą pagarbą. Lietuviai konferencijos dalyviai taip pat dalyvavo visoj eilėj lietuvių pasitarimų ir susirinkimų, informuodami apie veiksmų veiklą ir Lietuvos išlaisvinimo darbą.

Kitų kraštų delegacijose dalyvavo pirmąsias asmenybės. Latvių delegacijos vardu labai aktyviai reikšėsi Latvijos pasiuntinys Londone min. Zarinš, Kalniņš, min. Zelmanis, Čakstē, buvęs Latvijos pasiuntinys Lietuvoje sekretorius Masens ir kt. Iš estų dalyvavo A. Rei, min. Varma, Kint Rand. Lenkų delegacija buvo ypač gausinga; jos prysaky buvo grafas Račinskis, kaip Žaliojo Internacinalo atstovas dalyvavo Mikolaičikas ir kt., rumunų — Gafencu, čekų — Ripka, bulgarų — Dimitrovas, Petkovas, vengrų — mons. Varga ir kt. Dalyvavo net ir jugoslavų atstovai. Iš laisvųjų valstybių dalyvavo Anglijos vyriausybės vardu sveikinas ministeris H. Macmillan, L. S. Amery, liberalų šulas Davies, konservatorių ir darbo partijų atstovai ir visa eilė žymių anglų politikų. Mitinge anglų vardu kalbą pasakė R. Churchillis. Konferencijai pirmininkavo Amery, E. S. Vidurio ir Rytų Europos Komisijos pirmininkas yra E. Beddington — Behrens.

Konferencija svartė pavergtų tautų reikalus. Apie jos darbus ir reikšmę rašė ne tik pačių britų, bet taip pat amerikiečių, prancūzų, vokiečių, šveicarų ir kt. pasaulinės spaudos organai. Konferencija pareiškė visam laisvajam pasauliui, jog Europa sudaro vieną nedalomą vienetą, kur kiekvienai tautai turi būti pripažinta laisvė pačiai apspręsti savo likimą ir gyventi nepriklausomai. Konferencija kategoriškai atmetė tvirtinimą, kad jie yra karo kurstytojai, priešingai — laisvės gynėjai, kaip kad pažymi šveicarų "Die Tat". Tačiau ne rusų tautos pačioj Sov. Sąjungoj buvo išskirtos, dėl to ukrainiečių taut. taryba ir kt. egzil. organizacijos pareiškė griežtą protestą. Konferencija baigta priimant visų komisijų pateiktas rezolucijas. Baigus darbo konferenciją, didžiausioje Londono "Albert Hall" salėje įvyko įspūdingas mitingas, kuriame dalyvavo keliolika tūkstančių žmonių, Churchillio žentas Duncan Sandys ir kur taip gražiai pasireiškė lietu-

viai. Britų premjero sūnus R. Churchillis išskilmingai pareiškė, kad niekas negalvoja apie karą. Tačiau taika yra nedaloma, ir antrojo Muncheno daugiau nebus. Jungt. Tautos turi priversti Sovietų Sąjungą, kad iš okupuotų kraštų pasitrauktų.

Ši konferencija iš tikro yra žymiai didesnės reikšmės, negu daugelis buvo išsaky manę, kaj kurie jai skiria tiesiog epochinę reikšmę. Pirmą kartą anglų ir kt. kraštų atsakingi asmenys pareiškė, kad jokio susitarimo mūsų ir kt. pavergtų kraštų sąskaita nebus. Tuo būdu visą laiką viršum Lietuvos kabėjusį pavojų Europoje tenka laikyti nukritusiu. Svarbiausi vadai buvo, kaip pažymi "Die Tat", maj. Beddington — Behrens, kuris yra vedęs rusų princesę Ireną Obolensky, ir Dr. J. Retingeris, kuris yra kovojęs prieš Pilsudskio diktatūrą ir artimai bendradarbiavęs veik su visais britų min. pirmininkais. Jo informacijomis ne kartą pasinaudoja ir Churchillis. Konferencija konstatavo, kad su Sov. Sąjunga negali būti pasiekta jokios pastovios taikos kol yra pavergti Rytų Europa. Ryšium su tais pasisakymais "Daily Herald", darbo partijos organas, net pastatė klausimą: kiek toli Churchillio vyriausybė mano per savo pasitarimus su Sovietų Sąjunga eiti, besirūpindama atstatyti nepriklausomybę kraštų už geležinės uždangos, tarp jų ir Pabaltijo valstybių: Lietuvos, Latvijos ir Estijos, kurios buvo taip pat oficialiai konferencijoje atstovaujamos.

Panašiai pasisako, iškeldami minimosios konferencijos reikšmę, ir visa eilė kitų įtakingų pasaulinių spaudos organų, laikydami tai pavergtųjų tautų išlaisvinime dideliu žingsniu į priekį. Be JAV, pavergtosioms tautoms jų kovojė dėl laisvės daugiau ima padėti ir pati Europa.

DR. S. BAČKIO ŽODIS Į LIETUVĄ PER "AMERIKOS BALSĄ" (pasakytas 1952.I.24 d. 12 val. 15 min. iš pačios konferencijos salės)

Brangūs Broliai ir Sesers Tėvynėje,

Siandieną iš Londono kreipiuosi į Jūs su šiomis žiniomis. Š. m. sausio 21 d. prasidėjusi Londone Centro ir Rytų Europos kraštų konferencija baigia savo darbus sausio 24 d. dideliu mitingu, kur kalba Anglijos, Prancūzijos, Belgijos valstybių vyrai bei pavergtųjų kraštų atstovai. Šioje konferencijoje dalyvavo visų laisvųjų Europos valstybių politinių partijų šulai, parlamentariai. Pavergtiesiems kraštams atstovavo įvairių politinių srovių atstovai. Lietuvai atstovavo BALUTIS, SIDZIKAUŠKAS, atvykęs iš New Yorko, Dr. P. KARVELIS, M. BRAKAS, V. BALICKAS, prof. J. BALTRUŠAITIS, pulk. LANŠKORONSKIS, BAJORINAS, VARKALA, p-lė PRAPUOLENYTĖ ir čia kalbės Dr. BAČKIS.

Konferenciją sveikino Anglijos, Belgijos vyriausybės, perduodamos geriausias linkėjimus. Konferencijos darbuose lygiomis dalyvavo laisvųjų ir pavergtųjų kraštų atstovai. Darbų eigą sekė JAV stebėtojai, visų kraštų spaudos atstovai ir apie juos pranešinėjo radijai. Konferencijoje buvo svarstoma dabartinė pavergtuose kraštuose padėtis politinėje, ekonominėje, socialinėje, kultūrinėje srityse ir buvo priimtos gairės, kaip po šių kraštų išsilaisvinimo reikės tuose kraštuose tvarkyti komunistinio režimo suardytą gyvenimą visose srityse ir kaip santykiuoti su visa laisvają Europa. Laisvųjų kraštų atstovai energingai dalyvavo mūsų darbuose, ir konferencijos baigimo proga buvo priimtas laisvųjų kraštų iniciatyva nutarimas,

kurio svarbiausios mintys yra šitokios:

1. Sąjungininkų kariuomenė išlaisvino pavergtas Vakarų tautas, o Centro ir Rytų Europoje tik pasikeitė okupantai. SOVIETŲ ARMIJA NE IŠLAISVINTI ATĖJO, BET PAVERGTL.

2. Tiek individualios, tiek tautinės laisvės nėra tuose kraštuose. Visos dvasinės, moralinės vertybės niekinamos, religija persekiojama, tūkstančių tūkstančiai vyrų ir moterų kalinami, tremiami, žudomi.

3. Visos Europos tautos siekia tikros taikos ir realios laisvės pavergtosioms Sovietų tautoms. Laisbosios tautos pareiškia, kad tikra taika nesuderinama su dabartiniu Europos padalinimu, kad Europa negali likti pusiau laisva, pusiau pavergti, kad negalime kalbėti apie pastovią taiką, kada daugiau kaip 100 milijonų europiečių neša vergijos jungą. Tik tada taika bus įmanoma, kai Centro ir Rytų Europos kraštai t.y. LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, BULGARIJA, ČEKOSLOVAKIJA, LENKIJA, RUMUNIJA, VENGRIJA, JUGOSLAVIJA atgaus laisvę ir nepriklausomybę, kada jie laisvę atgavę galės bendrauti su visa Eropą lygiomis.

4. Tik visų Europos tautų vienybė laiduos jų saugumą; pavergtieji kraštai tik laisvę atgavę įsijungs į bendrą Europos tvarkymąsi ir gyvenimą.

Brangūs Broliai ir Sesers, noriu dar pridurti, jog šioji konferencija, kurią rengė Europos Sąjūdis, siekia Europos vieningumo laisvėje, bet ne vergijoje, yra istorinės reikšmės įvykis, nes pirmą kartą po karo pavergtųjų ir laisvųjų Europos kraštų atstovai aptaria bendrai savo vargus, rūpesčius ir nustato ateičiai gaires.

Baigiu ir visų Lietuvos atstovų, dalyvavusių konferencijoje, vardu siunčiu Jums mūsų broliška pasveikinimą ir tvirtinimą, kad Londono Konferencija sustiprino mūsų išlaisvinimo viltis.

PER PEKLIŠKUS MISKUS

(Tūktantis kilometrų australiniame (traukinyje)

PULGIS ANDRIUŠIS

Kai jau virtome kartą Dievo paukšteliais, tai vislab ir skraidžiojam nuo šakos ant šakos, iš gūžtos į gūžtą po platųjį Dievo pasaulį. Vieni ieškodami pelningesnio darbo, kiti — gražesnio oro, tretii — botago.

Sausio pradžioje, vieną karštą vakarą išsileidau iš Sidnėjaus į Adelaidę, išgyvenęs 33 mėnesius be pastogės, kaip tikras Dievo paukštelis, paikišdamas galvą po sparnu lietui lyjant arba miegant, tai yra, patsai samdydamas sau kambarelius Sidnėjaus lūšnynuose, o žmona su vaikais kilodamiesi iš stovyklos į stovyklą, pirma Bonegiloje, paskui Cowroje ir dar paskui Scheyvilėje per 45 mylias nuo Sidnėjaus, australiškai šnekant "čia pat pašonėje". Dėl lietaus, gal, kiek persūdyta, bet atvežti 1949 metais į Sidnėjaus gelžkeliečių stovyklą, patekę į brento palapines, gavome tiek vandenio iš dangaus, jog sienose sukabinti žiuponėliai niekuomet neišdžiudavo, vis apsitraukdami pelynomis bei grybeliu.

Mano sunkius sparnus vėl parišo pažasčiuosna įgrįšęs, nuo šeimos atskirtas gyvenimas. Vyras, pagal seną lietuvišką paprotį, niekuomet neviręs, turi gaminti sau tokius virtuvės meno kūrinius, jog dar jų nepalietus, jam pačiam praeina apetitas. Žmona, pagal tokį patį lietuvišką paprotį, visuomet karaliavusi virtuvėje, šeimų stovyklos valgykloje turi sėsti prie tokio gatavo valgio, kurio tik užuodus garus, jau praeina apetitas. O vaikai geriau jau savo tevo gamintus kūrinius valgytų, negu tris kartus perdien — baronię arba pupelę, ir dar išbertas ne iš rėčio, bet iš geležinės konservų dėžutės.

Gyventi kartu!

Šisai šūkis, rodos, įtrauktas į J. T. Žmogaus Teisių komisijos leistrus, sunkiasiai įgyvendinamas mūsų pasirinktame krašte. Šisai šūkis skamba po visus gyvačkrūnčius, kur gyvena atskirtos žmonos, vaikai, motinos, tėvai, seneliai. Tasai šūkis Sidnėjaus svetimšalių geležinkeliečių stovykloje Chulloroje išsiliejo į tikrą maištą. Pabėgeliai, gyvenę metus brento sienose, o vėliau, pastatytose cemento plokščių kūbuose, ėmė kviestis savo šeimas iš tolimųjų stovyklų (ten važiuot ir grįžt vyrams reikėdavo sugaišti iki paros laiko). Pradžioje policija griežtai įsikišo, iškabino ant tvorų įspėjimus, nurodinėjo bausmes, bet po metų į tai ėmė žiūrėti pro pirštus kaip į neužtvinkiamą srovę. Viename cementinių plokščių kūbe skirta gyventi dviem suaugusiems vyrams. Išsitenka dvi kareiviškos lovelės, staliukas ir kampuose — pabėgėliški griozdai. Dabar tokioje dėžėje gyvena visa šeima, su vaikais, su visais priklausiniais. Tai visa pavirto tautų knibždėlynu, nusikaltimų šiltnamiu, kurį australai pavadino Holivudu.

Dėl ko būtinai nusipirkau bilietą Adelaiden, o ne kur kitur, pakėlęs sparnus ieškoti buto, paaiškės darant palyginimus tarp dviejų valstybių sostinių. O dabar važiuokime, nes Sidnėjaus centrinės stoties valdininkas jau tyliai, lyg į ausį riktėlyje "visi traukiniai", kuriam pajudėjus, lydėtojai vejasi per platformą savo mielus išvažiuojančius. Ir stoties kiemas, kur per 33 mėnesius dirbdamas buvau palietęs kojom beveik kiekvieną bėgųjų centimetrą, da-

bar spindėjo elektros šviesose, tur būt, tai buvo atsiveikinimo ženklas man, nuolatiniam benamiui keleiviui. Karštas vasarvidžio vakaras. Kaip prakaitas, kaip duona, tik ką ištraukta iš pečiaus. Tirpsta šokoladas kišenėje. Lietpalčius keleiviai meta kuo giliau tarp bagažo, kad jų nė akys nematytų, kuomet vienmarškiniam dar norisi labiau nusinuoginti, — kur tau!, — ir nuogas būdamas norėtum dar daugiau nusinuoginti, jei tai būtų be chirurgo įmanoma.

Elektroje tematai Sidnėjaus priemiesčiais pieno barus, smukles, kinų fasadus, apatinių moteriškų baltinių langus su pusnuogiais damų mane kenais. O už šių vienodai nuobodžių prekybos centrelių dyri žemen priplotų, saulės bijančių, vienaaukščių pirkėlių vandenynas. Bekraštis, žiovulingas, vėdinamas.

Ir tai baigiasi. Traukinys įbėga į piktybinius miškus, kur be patekančio mėnulio nebėra jau nieko iki kitos stotelės. Kylame į Mėlynuosius Kalnus. Abiejuose pusėse, neiškioj mėnesienoj numirę eukaliptų šlaitai sapnuoja geologinės belaikės sapnus. Rodos, ir telaukia tykodami, kad nors keliom dienom baltasis žmogus mestų važinėjęs traukiniais, o šie miškai jau tuojau sutvarkytų tuos visus geležinius kelius, asfaltus, telefonų vielas, ir tai dar maža būtų vienam kšniui.

Su vėju pro langą krenta rupios mineralinės dulkės, apklodamos odos sėdynes, plakdamos veidus. Gurgžda žvirgzdas už apykaklės, ausyse, plaukuose. Uždarom langus, nors kiekviena vėjo uncija yra brangesnė

Be tolerancijos nieko neatsieksime

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBOS PIRMININKO J. VAIČAIČIO KALBA, PASAKYTA ALB TARYBOS PAPRASTOSIOS SESIJOS ATIDARYME 1951 M. GRUODŽIO 29 DIENĄ MELBOURNE.

Gerbiamieji Suvažiavimo Dalyviai!

Jau antrą kartą susirinkome iš visų Australijos kampų peržvelgti nuėitą ir nužymėti gairėmis ateities lietuviškosios veiklos kelią.

Šiandieną iškeliamė savo trispalvę Melbourne, kaip ženklą, jog mes gyvi, susipratę ir kovingi. Šiandien iš naujo pakartojame ir pabrėžiame savo norą kovoti dėl Lietuvos, lietuviškumo ir lietuvių.

Lietuviai dirba ir kruta visame pasaulyje. Vieni sėkmingiau, kiti mažiau sėkmingai. Žinoma, dar toli tas idealus stovis, kada galėsime pareikšti, jog mes, lietuviai, stovime visi už vieną ir venas už visus. O tai mums būtina reikalinga, ir siektina, tiek kovoje dėl Lietuvos išlaisvinimo, tiek lietuviškosios išlaikymo ir asmeniškai.

Galima, negalime šiandien pasigirti, jog mes jau suradome tą dvasią, pasiryžimą ir pasišventimą lietuviškosios veiklos baruose. Yra asmenų, veikiančių taip, jog šioms priekaištų nebūtų galima padaryti, bet vis dėlto, tai labai maža dalis. Jie nusipelnė mūsų visų padėką ir pagarbą, mes turime lenkti jiems galvas.

Man ypatingai malonu pabrėžti faktą, jog šis suvažiavimas vyksta čia Melbourne, toje lietuviškoje tvirtovėje, kur graži lietuviškoji dvasia klestėjo, gal būt, daugiau ir gražiau negu kuriame kitame Australijos lietuviškame centre.

Dėl to aš pirmiausiai ir ypatingai sveikinu mūsų suvažiavimo šeiminkus, vietos lietuvius ir jų rinktinis pareigūnus ir dėkoju už šio suvažiavimo gražų suorganizavimą ir malonų sutikimą bei priėmimą. Sveikinu taipogi atstovus iš kitų lietuviškųjų centrų. Apgailestauju, kad dideli atstumai neleido Vakarų Australijos lietuvių atstovui atvykti į šį suvažiavimą.

Mums visiems yra gerai žinoma A. L. B-nė, jos tikslai ir siekiai. Mums ne kiek nemažiau pažįstamos mūsų bendruomenės idėjos. Nesistengsiu čia ju kartoti. Be abejojimo, mums yra gerai žinomas ir aiškus ir šio suvažiavimo tikslas.

Jo visapusiškam pasisiekimui ga-

rantuoti, leiskite man priminti keletą svarbiausių veiksnių, nuo kurių priklausys mūsų suvažiavimo dvasia, darbingumas bei išdavos.

Visų pirma mes privalome būti aktyviai nusiteikę, turėti darbingumo dvasią ir norą konkrečių ir apspręstų rezultatų. Mes privalome norėti atsiekti mūsų užsibrėžtus ir užsibrėžtinus tikslus.

Toliau —

Stenkimės rasti pagrindinius, svarbiausius ir būtiniausius objektus mūsų diskusijoms, kiek tai lies mūsų praeities darbų kritiką ir ateities veiklą. Nuo mūsų minčių esmės supratimo ir nuo tikslis jų interpretacijos priklausys mūsų kūrinio vertė. Stenkimės išsireikšti trumpai ir aiškiai. Negaiškime brangaus laiko!

Gerbkime ir vertinkime svetimą nuomonę taip, kaip mes norėtume, kad mūsų būtų priimta ir suprasta. Be tolerancijos kito pažiūrėti ir minčiai, be kito asmens gerbimo ir atodairos, mes ne tik nesurasime mūsų suvažiavimo darbuose jaudingos ir darbingos nuotaikos, bet ir išsiskirstysime n i e k o arba labai mažai teatsieks.

Prašau kiekvieną asmeniškai visą savo asmenį įdėti į mūsų būsimą darbą, ir šio suvažiavimo pasisiekimas bus garantuotas. Mums labai reikia pagauti pačius save, jog atsiektume tų tikslų ir reikalavimų, kuriuos mums uždeda ir įpareigoja mūsų Tėvynė Lietuva ir Pasaulio Letuvių Bendruomenė.

Prisiminkime ir pagerbkime žuvusius už Lietuvos laisvę savanorius ir partizanus, prisiminkime kraują pralietą dėl tėvų žemės per šimtmečius, prisiminkime Sibiro tremtinius, kenčiančią Lietuvą. Taipogi pagerbkime ir lietuvius, mirusius Australijoje (Prašau Tamstų atsistoti ir susikaupti vienai minutei).

Po ju ženklu einame prie savo darbo. Jei ju neužmiršime — Jie lydės mus mūsų darbuose, nes mūsų darbas yra kilnus, būtinas, reikalingas ir prasmingas.

Tepadedu mums Visagalis!

už tėvą ir motiną.

Naktyje staiga sutvaska marios švieselių. Riedam į kalnų vasarviečių varting. Wollongong, Katoomba, Mt. Victoria. Vėl nudžiungi, jog džiunglėse nesi vienas. Baltas žmogus ir čionai jau tvirtai atsisėdęs krikštasuoleje, ypač prisiminus, kad dar prieš pusantro šimto metų Mėlynieji Kalnai grėsmingai skyrė pirmąją Sidniejaus koloniją nuo derlingųjų N. P. Valijos ir Kvinslando ganyklų bei kviečių žemės. Čionai, po bačo ir betikslės kovos su kalnų siaubūnais, baigė kelionę pabėgęs katargininkas, palikdamas lietaus išskalbtų kaulų krūvelę.

Daug kartų teko persiristi per šiuos kalnynus dienos metu, lankant šeimą Cowros stovykloje. Dienos kelionė sunkiai prikrauta įspūdžių. Mačiau Alpes, Svarevaldą, Apeninus, Pirinėjus, Sierą Nevada, Atlasą, Egipto Khalalą, Sinajaus gūbrius, bet čia visai kas kita. Mėlynieji Kalnai taip pavadinti ne poetiniais bet techniniais sumetimais: jie ir giedrią ir apniūkusių dieną lygiai mėlyni. Ir ne tik per tam tikrą nuotolį, bet čia pat panosėj, ranka siekiant pro traukinio langą. Mėlina nepabiržtos prigimties, maždaug denatūruotas spiritas. Vidurdienio saulė čia ir baisu ir gražu. Nuo pat slėnių iki stalo pavidalo viršūnių visur aptemta miškų danga. Visur esąs, visur lipąs eukaliptas, — didelis individualistas, stovi atokiai nuo savo kaimyno. Tarpuose nėra pažemių krūmijos, kaip kad mūsų miškuose.

Klaidūs kalnai. Va, žiūrėk, po savaitgalio ir rašo Sidniejaus laikraščiai, du keleiviai išėjo iš Katoombos palaipioti ir dingo. Po kelių dienų, sukelta ant kojų policija rado juos leigvyvių, apdraskytus, mintančius dilgelėmis, gyvatėmis bei driežais. Policija net išleido įspėjimą, kad niekas nesileistų į kalnų keliones mažais būreliais. Policininkai nelabai mėgsta dirbti antvalandžių šiuose kalnuose.

Visos tos marios švieselių yra varnamiai arba savaitgalinės pirkelės žmonių iš Sidniejaus arba Wollongongo plieno pramonės bosų bei darbininkų. Gražu čia praleisti laisvalaikius, atsivežus sumuštinį, veršienos kepsnių ir alaus, bet šiose apylinkėse nėra žmonių, kurie savo rankomis mokėtų išplėsti iš kalnų rupios kasdienės duonos kasnį. Toliau privažiuosim angliakasių miestelį Lithgow, kur darbininkai dėl menkiausio nieko skelbia streikus. Ne, čia kalniečių europine prasme nėra.

Mūsų vagono skyriuje nuo Sidniejaus įsimitusi jaunų žmonių porėlė nesidomi bėgančios aplinkos vaizdais prislopintoj mėnesienoje. Juodu labai nuosirdžiai studijuoja vienas antro anatomiją. Tai neatimamas kiekvienos australinės kelionės vaizdelis. Ir elektros šviesoje ir ją užgesinus, rytą, dieną ar popietę, kiek bebūtų liūdininkų, ar tai kam patiktų ar nepatiktų. Senesnio amžiaus bendrakeiviai niekuomet neduos pastabos, o tik melancholiškai apgailestaus, kad jų pačių jaunystė seniai

VLIKO DELEGACIJOS DERYBOMS SU MIN. LOZORAČIŲ VESTI

Pareiskimas

Pastaruoju laiku Amerikos lietuvių periodinėje spaudoje tilpo eilė straipsnių, kuriuose pasisakoma dėl VLIKO vėstų su p. Lozoraičiu derybų, dėl susitarimo vertinimo, ir prie progos ieškoma susidariusios padėties kaltininkų. Pav. "Draugas" straipsny "Lietuvių Vienybės Klausimu" (Nr. 288 iš 1951 m. gruodžio 10 d.) šako: "Mūsų turimomis informacijomis kalčiausia bus toji VLIKO delegacija, susidedanti iš visų grupių atstovų, įimant ir tautininkus, kuri tikrai blogai atstovavo savo organizaciją, nes sutiko priimti tokį susitarimo tekstą, kuriuo faktiškai buvo norima VLIKą likviduoti... Pagaliau kalčiausias yra prieš-katalikiškosios VLIKO grupės, kurios lapkričio 18 d. atmetė VLIKO pridėtas pataisas prie susitarimo".

"Darbininkas" straipsny "Kieno vardan" (Nr. 48 iš 1951 m. spalio 9 d.) labai griežtu balsu klausia: "Kieno vardan VLIKO atstovai (Norkaitis, Makauskis, Kaminskas, Šidiškis) pasiryžo nuvertinti VLIKą?"

Nesūdamai susitarimo vertinti ir nesileisdami kaltininkų ieškoti, žemiau pasirašiusieji laiko savo pareigą visuomenei paaiškinti, kaip derybos vyko.

1. Deryboms su p. Lozoraičiu vesti VLIKas paskyrė tokios sudėties delegaciją: Dr. P. Karvelis, J. Norkaitis, J. Makauskis ir T. Šidiškis. Kandidatais paskyrė prof. J. Kaminską ir prof. Brazaitį. D-rui P. Karveliui dar prieš deryboms prasiendant išvykus, jį pavadavo prof. J. Kaminskas. Po dviejų derybų dienų, J. Kaminskui išvykus į Rastattą emigracijos reikalais (apie tai Kaminskas iš anksto VLIKą įspėjo), jį pavadavo prof. J. Brazaitis. Trys delegacijos nariai — Norkaitis, Makauskis ir Šidiškis — derybose dalyvavo visą laiką. Susitarimą pasirašė: Norkaitis, Kaminskas, Makauskis ir Šidiškis.

2. Deryboms su p. Lozoraičiu vesti delegacija gavo iš VLIKO tokio turinio instrukciją (VLIKO pasisakymas dėl p. Lozoraičio Nicoj pasiūlytų jo aštuonių punktų):

"a. Kad ir labai siekiant bendradarbiavimo tarp VLIKO ir Lietuvos

diplomatinių atstovų — VLIKas randa, kad S. L. pasiūlymai (jė aštuoni punktai) nesudaro pasitarimams pagrindo.

b. Tiksliausia priemonė vaisingam bendradarbiavimui tarp VLIKO ir Lietuvos diplomatų būtų atsiekta, jeigu S. L. sutiktų įeiti į V. T. užsienių reikalų tarnybai vadovauti, kaip kad yra sutarta Berno konferencijos metu.

c. Tuo atveju, jeigu S. L. šiam pasiūlymui nepritarų, — pasiūlyti jam, jau ne kaip S. L., bet kaip Lietuvos Diplomatų atstovui, sudaryti iš VLIKO ir jo veiksnį Lietuvos užsienio politikos reikalams nustatyti.

d. Jeigu S. L. nepritarų ir šiam siūlymui, — siūlyti jam periodinių konferencijų tarp VLIKO ir D. atstovų praktikavimą".

Derybose su p. Lozoraičiu delegacija tų instrukcijų ir laikėsi. Ir dar daugiau.

3. Prieš pradėdama derybas, delegacija buvo nusistačiusi palaikyti pastovų kontaktą su vietoje buvusiais VLIKO nariais, kad juos informuotų apie derybų eigą ir su jais tartųsi. Taip delegacija ir darė. Nuo pat derybų pradžios ir iki joms pasibaigiant (2.IX—13.IX.51) delegacija bendruose posėdžiuose su prel. M. Krupavičium, prof. J. Brazaičiu, L. Prapuolenu derybų dienomis pranešė dalyviams apie derybų eigą, apie klausimus ar punktus, dėl kurių derybos kluvo; tarėsi dėl ginčijamų klausimų sprendimo ir derybose taip, laikydavosi, kaip tuose pasitarimuose būdavo bendrai nusistatoma. Tiek pasiekto susitarimo klausimai, tiek ir ginčijamieji buvo aptariami visai konkrečiai, svarbesniems punktais bendrai nustatant ir jų redakciją.

Pats susitarimo teksto projektas buvo bendrai, tekstualiai apsvarstytas ir bendrai aprobuotas. Tas pats buvo padaryta ir su komunikato tekstu. Vienintelį esminį dėl susitarimo rezervą yra padaręs VLIKO pirmininkas, stodamas už tai, kad jei ne susitarimo tekste, tai bent derybų protokole būtų pasakyta, jog derybų eigoje nebuvo kalbėta apie tai, kas yra diplomatijos šefas, kas yra užakcentuota pasitarimų III-me protokole iš 1951.IX.7.

Po šių paaiškinimų mes paliekame pačiai mūsų visuomenei spręsti, kiek VLIKO delegacija deryboms su p. Lozoraičiu vesti yra smerktina už jai pavesto uždavinio atlikimą.

(pas.) J. Norkaitis

Delegacijos Pirmininkas

Nariai: (pas.) J. Kaminskas, J. Makauskis ir T. Šidiškis.

1952. I. 30.

priešakinės sėdynės atlašos pritvirtina staliuką trimis keleiviams. Ir jau iki vakaro jų neatkabins, valgydins, kiek turės ir kiek tik užsakys, girdys viskuo, išskyrus trenkiamuosius gėrimus. Visa tai pranašavo, kad perdien pakeleje ne tik restoranų, bet ir pačių stočių per daug neprivažiuosim.

Į mūsų pripildytą vagoną įėjo katalikų vienuolių būrelis. Konduktorius įsakė išlipti visiems, kurie neturėjo iš anksto užsakytų vietų ir laukti kito traukinio. Iš gretimos sėdynės išsikraustė šeima su trim vaikais. Vienuolės užėmė jų vietas. Nors iš važiujančių tebuvo mažas nuosimtis katalikų (statiškai pagal Australiją), tačiau niekas nepaleido burnos.

Ekspresas pradeda kelionę kalvoimis, po kiek laiko keliasi į didesnius kalnus ir paskui klimpstą į vis tirs-tėjančius senmiškius, kur pirmą kartą matau juoduosius eukaliptus. Į jų tarpą ima maišytis pušims giminin-gi medžiai, pažemiais prižiūgę krūmų, žydi nematytų gėlių pynės, kėpso kaktusiečių mėsingos varnalėšos su daugpėdiniais žiedkočiais. Blyksteri nauji motyvai, naujos spalvos. Pirmą kartą gražus australinis miškas.

(Bus daugiau)

prabėgusi.

Visą naktį lėkus vakaruosna, praušo ties Orange, vaisių apskrities miesteliu. Lyg ir niaukelėjusi, bet karštis neatleidžia. Rikiuojasi pakeleimis apelsinų, persikų, mandarinų sodai, karmo ausimis jauni triušiu-kai, dar neišmoke bijoti traukinio. Kaip tos tamsiai žalios vaismedžių kepurės gavinamai atskiedžia žilabarščius eukaliptus!

Kiek žmogaus pėdsakų bebūtų čionai, bet kaip visur Australijos laukai tylūs, be žmogaus.

Sidniejaus traukinys Parkes stotyje baigia savo kelionę. Kitoj platformoj laukia melsvas Sidabrinės Kometos ekspresas, kurfame reikės praleisti visa diena, nes tik vakare būsime Broken Hill, paskutinėje N. P. Valijos stotyje.

Dabar tik ryto pusė septintos. Ir jau saulė garina smegenis pro pakaušio dugnelį, kad jis net klapsi lyg ant verdančio arbatininko.

Persinešę bagažus, keleiviai grūdasi į stoties bufetą pusryčių: kiau-lienos dešrelės su bulbine koše arba kotletai, kur daugiau miltų, negu mėsos, o dešrelėse yra visko, tiktai, tur būt, mažiausiai kiau-lienos, nes skonis... Greta atidarytas ir baras, kuriame visi skoniai užgydomi alaus raugu. Australai, tokie skrupulingi dėl sinkavimo valandų, traukinio keleiviams labai atleidūs: dieną ir naktį leidžia raidiška "nuplauti dulkes".

Ekspresas tikrai vertas savo skambaus vardo, visi vagonai nematamai ventiliuojami, nereikia atidarinti langų. Padavėjos prie kiekvienos

English Section

EDITORIAL

New Method — Naujas metodas

As we know, the main purpose of our English Section is to teach English. The same was doing the Department of Immigration. However, one could not say, that the method we used up to now, has given sufficient results.

The thought to change the method gave us the Office of Education, Sydney, which sending to print English lessons by radio, asked us to translate them into Lithuanian, so that our readers who learn English could better understand them. According to this suggestion by the Office of Education, in future we shall try to give the translations of all articles of our English Section in order to make it easier to our readers to learn English, who, we are sure, are aware that the knowledge of English will enable them to improve their situation.

Kaip žinome, vienas iš pagrindinių mūsų anglų skyriaus tikslų yra sudaryti sąlygas išmokyti anglų kalbą. Šį tikslą yra puoselėjęs ir Imigracijos Departamentas. Tačiau, negalime pasakyti, kad ikšiolinis metodas būtų davęs apčiuopiamų vaisių.

Paskatinimą pakeisti metodą davė Švietimo Įstaiga (Office of Education, Sydney), kuri, atsiųsdama mums atspausdinti dalį radio pamokų programos prašo išversti jas į lietuvių kalbą, kad skaitytojams besimokantiems anglų kalbą, būtų lengviau įsisavinti. Eidami į pagalbą Švietimo Įstaigai mes ateityje duosime pagal galimybę visų mūsų spausdinamų anglų kalba dalykų vertimus, tuo būdu palengvindami skaitytojams išmokyti anglų kalbą, kurios mokėjimas atvers mums platesnius horizontus pagerinti ir savo materialinę būklę.

Petition

(Sent by the Lithuanians in Australia to the members of UNO, Paris)

Dear Sir,

Hereby, we take the liberty to address you, a member of U. N. O., believing that it is the only international organisation in the whole world, where the cry of the condemned nations can be heard. Although U.N.O. is a democratic institution whose main function is to protect the rights of human beings and nations (Atlantic Charter, Declaration of Human Rights etc.) some of the nations being persecuted and exterminated by Soviet Russia, member of the U.N.O., have no opportunity of revealing the injustices they suffer and of demanding their rights.

One of the oppressed countries is Lithuania which, for more than ten years, has been occupied and is being annihilated by the most cruel means of Soviet Russia. At present, all social and intellectual life of the Lithuanian people is suppressed and the occupant (Soviet Russia) is determined to exterminate the entire nation and to inhabit the empty spaces by Russians and Mongolians. For that purpose every year enormous numbers of the population are deported to Russia's forced labor camps. During the first occupation year (1941) more than 35.000 people were condemned without any trial and taken away. To our knowledge from 1945 until to-day 600.000 have been deported to Siberia. The mentioned number does not include the murdered and tortured to death in prisons. The world has been told of only one Katyn. And yet in the year 1941 in Lithuania only three "Katyns" (Pravieniškės, Rainiai, Červenė) were found after the retreat of the Soviets.

Therefore all Lithuanians who enjoy freedom in this democratic country strongly protest against the slavery practised in Lithuania by one of the U.N.O. members (Sov. Russia) and wish to ask you the following:

Pareiskimas

(Pasiųstas lietuvių Australijoje JTO nariams, Paryžiuje.)

Pone,

Šiuo kreipiames į Jus, kaip JT narį, tikėdami, kad tai yra vienintelė tarptautinė organizacija visame pasaulyje, kur pavergtųjų tautų šauksmas gali būti išgirstas. Nors JTO yra demokratinė institucija kuriai svarbiausia funkcija yra ginti žmogaus ir tautų teises (Atlanto Charta, Žmogaus Teisių Deklaracija ir t.t.), bet yra eilė tautų, persekiojamų ir naikinamų Sovietų Rusijos, JTO nario, neturi progos pasisakyti prieš neteisėtumus, kuriuos jos kenčia, ir reikalauti savo teisių.

Viena iš prispaustųjų tautų yra Lietuva, kuri daugiau kaip dešimt metų yra jau okupuota ir žiauriausiomis priemonėmis Sovietų Rusijos naikinama. Šiuo metu visoks lietuvių tautos visuomeninis ir kultūrinis gyvenimas yra persekiojamas, ir okupantas, (Sovietų Rusija) yra nusistačiusi išnaikinti visą tautą, o likusią tuščią vietą užpildyti rusais ir mongolais. Tuo tikslu kiekvienais metais dideli gyventojų skaičiai deportuojami į Rusijos priverstino darbo stovyklas. Laike pirmųjų okupacijos metų (1941 m.) daugiau kaip 35.000 žmonių buvo pasmerkti be jokio teismo ir išgabenti. Mūsų žiniomis, nuo 1945 m. iki šios dienos 600.000 žmonių yra ištremta į Sibirą. Į šį skaičių neįeina nukankinti ir nužudyti kalėjimuose. Pasauliui žinomas tik vienas Katynas. Tačiau vien tik Lietuvoje dar 1941 metais Sovietams pasitraukus rasti trys "Katynai" (Pravieniškės, Rainiai, Červenė).

Todėl visi lietuviai, kurie gyvena laisvame demokratiškame krašte, griežtai protestuoja prieš vergiją, praktikuojamą Lietuvoje vieno JTO nario (Sov. Rusijos) ir prašo Jus sekančio:

- 1) raise the question of the occupation of Lithuania and the other countries of the same fate,
- 2) draw attention to the martyrdom suffered in the countries occupied by U.S.S.R. and oppose them strongly,
- 3) restore the freedom and independence of the nations.

U.N.O.'s present tolerance towards conditions existing behind the Iron curtain, weakens the authority of U.N.O. and so destroys the confidence of the nations. Profiting by this tolerance one of the members (Soviet Russia) continues to extend its fatherly hand in increasing domination over the world.

We hope that on account of your intervention our voice will be heard and considered during the sittings of U.N.O.: in its aims and fundamental beliefs we have the deepest confidence.

1) iškelti Lietuvos ir kitų kraštų okupacijos teisėtumo klausimą;

2) atkreipti dėmesį į kančias tautų, okupuotų Sovietų Rusijos, ir pareikšti griežtą protestą;

3) atstatyti tautų laisvę ir nepriklausomybę.

JT Organizacijos dabartinė tolerancija sąlygų, esančių anapus geležinės uždangos, silpnina JTO autoritetą ir griaua tautų pasitikėjimą. Naudodamasis šia tolerancija vienas iš narių (Sov. Rusija) stengiasi išplėsti savo "tėvišką" ranką stiprindamas pasaulyje savo dominavimą.

Mes tikimės, kad Jūsų intervencijos dėka mūsų balsas bus išgirstas ir apsvarstytas JTO sesijų metu: tvirtai tikime į JTO siekimus ir pagrindinius jos principus.

(Seka parašai)

LEARN ENGLISH—MOKYKIMES ANGLISKAI

NEW EASY LESSONS FOR BEGINNERS

RADIO PROGRAMME
"FOR NEW AUSTRALIANS"
BROADCAST BY THE AUSTRALIAN BROADCASTING COMMISSION

Saturday, 1st March, 1952.

In this broadcast lesson Mary, John and Paul will teach you how to use very simple sentences. If you begin with this broadcast you will learn English very quickly.

Here is a part of the broadcast. When you listen you will see that this is an easy way of learning English.

PAUL: Is John coming here today?

MARY: Yes. He's playing football but he's coming here for tea.

(Sound of car)

PAUL: Here is John's car now. It's stopping here.

MARY: Come in, John.

JOHN: Hello Mary. Oh! I'm tired.

MARY: There's a cup of tea for you, John.

JOHN: Thanks, Mary.

PAUL: Cigarette?

JOHN: Thanks, Paul. Is this cigarette Australian, Paul?

PAUL: No, it's English.

JOHN: I like it — it's very good.

Saturday, 8th March, 1952.

JOHN: This is a small packet of cigarettes.

PAUL: Yes, I know that. This is a packet of ten cigarettes. This is a small packet.

JOHN: And this is a large packet. Twenty cigarettes.

PAUL: Twenty is ten and ten

JOHN: Right! Twenty is ten and ten. This is a large packet. And — is this a large cup?

MARY: Yes — this is a large cup... It's a tea cup. And that is a small cup... it's a coffee cup — what's this?

NAUJOS LENGVOS PAMOKOS PRADEDANTIEMS

RADIO TRANSLIACIJA
"NAUJIESIEMS AUSTRALAMS"
TRANSLIUOJA AUSTRALIJOS RADIO TRANSLIACIJŲ KOMISIJA

Šeštadienis, 1952 m. kovo 1 d.

Šioje transliuojamoje pamokoje Marytė, Jonas ir Povilas jus išmokyti, kaip vartoti paprastus angliškų išsireiškimus. Jei pradėsite šią pamoką, tai jūs išmoksitė anglų kalbą labai lengvai.

Čia yra tik transliuojamos pamokos dalis. Klausydami jūs įsitikinsite, kad tai yra lengvas būdas išmokti angliškai.

POVILAS: Ar Jonas šiandien ateis?

MARYTĖ: Taip. Jis šiuo metu žaidžia futbolą, bet ateis gerti arbatos.

(Girdėti atvažiuojančio automobilio garsas)

POVILAS: Štai ir Jono automobilis. Jis stoja.

MARYTĖ: Eik šen, Jonai.

JONAS: Alio, Marytė! Och, kaip aš pavargau!

MARYTĖ: Čia, Jonai, jums padėta puodelis arbatos.

JONAS: Ačiū, Marytė.

POVILAS: Gal cigaretę?

JONAS: Ačiū, Povilai. Ar ši cigaretė australiška?

POVILAS: Ne, ji angliška.

JONAS: Ji man patinka — yra labai gera.

Šeštadienis, kovo 8 d.

JONAS: Štai mažas pokelis cigarečių.

POVILAS: Taip, aš tai žinau.

Tai pokelis su dešimčia cigarečių. Tai mažas pokelis.

JONAS: O šitas yra didelis pokelis. Dvidešimt cigarečių.

POVILAS: Ar dvidešimt yra tolygu dešimt plus dešimt?

JONAS: Teisingai! Dvidešimt tolygu dešimt plus dešimt. Tai didelis pokelis. O štai — ar tai didelis puodelis?

MARYTĖ: Taip, šitas tai yra didelis puodelis... Tai arbatai gerti puodelis. Anas yra mažas puodelis... tai kavai gerti puodelis; o kas yra šitas?

PAUL: It's a box of chocolates.
MARY: Is it a small box?
PAUL: No, it's a large box.

... This is only a small part of the Radio Leson. You can see that it is an easy and entertaining way of learning English.

You can have a Radio Booklet posted to you each month by writing to:

The Commonwealth Office of Education,
Box 3879, G. P. O.
SYDNEY

If you listen to a Metropolitan Station you will hear this broadcast every Saturday at 12.45 p. m. — 1 p. m. Country Stations (and Perth) broadcast the programme at 7 a. m. — 7.15 a. m. There is a similar programme every Sunday at 7.45 a. m. — 8.15 a. m. (South Australian Stations at 7.15 a. m. — 7.45 a. m.)

You may also obtain information about Continuation Classes and Correspondence Lessons from this address.

The Radio Booklets are free and contain Broadcast Programmes in the form of English Lessons.

POVILAS: Tai šokoladų dėžutė.
MARYTĖ: Ar tai maža dėžutė?
POVILAS: Ne, tai didelė dėžutė.

Tai tik maža radio pamokos dalis Jūs matote, kad tai lengvas ir idomus būdas mokytis anglų kalbą.

Jūs galite gauti Radio Knygelę paštu rašydami šiuo adresu:

The Commonwealth Office of Education
Box 3879, G. P. O.,
SYDNEY

Jei jūs klausysite Metropolitijos radio stotį, jūs girdėsite šią transliaciją kiekvieną šeštadienį 12.45 — 13 val. Provincijos stotys (ir Perthas) transliuoja programą 7 — 7.15 val. Tokia pat programa būna kiekvieną sekmadienį 7:45 — 8.15 val. (Pietų Australijos stotys 7.15 — 7.45 val.)

Šiuo adresu jūs galite taip pat gauti informaciją apie nuolatinės anglų kalbos klases ir korespondencines pamokas.

Radio Knygelė siunčiama nemokamai ir talpina radio programas anglų kalbos pamokų formoje.

NEWS — NAUJIENOS

NEW FIGHTERS SUPERIOR TO MIGs

Washington, February 18.

The Air Force said tonight it had under development or in production numerous planes which were superior to the Soviet-built MIG 15 now in use in Korea.

It named four specific planes — the F-86D, F-86F, F-86H, and F-84F — and said it had reason to believe they could outperform the MIG 15.

It said the F-86D was now in production, and that the F-86F and F-84F would go into production this year.

Top Air Force officials have admitted publicly that the F-86 Sabre jet fighters now in use against the MIGs in Korea are in some ways inferior to the Soviet-made jet fighters.

The Air Force said today that while the MIG was lighter and slightly more manoeuvrable, it had not outfought the F-86. Sabres had destroyed 163 MIGs to date, while only 25 F-86s had been destroyed by the MIGs.

The Air Force said there was no serious thought of using the atom bomb in Korea because there were no more strategic targets not already bombed with conventional bombs

Heavier losses

The statement said total losses had been 442 planes compared to 307 Communist aircraft destroyed since the war started. Heavier US losses were due to the fact that US planes had flown 333,000 individual missions compared to 15,420 for the Communists.

CHINESE CONTROL IN TIBET

Hongkong, February 20.

Peking radio announced last night that China had set up a military area headquarters in Lhasa, which would bring the Tibetan armed forces under the control of the Central People's Republic.

GAMINAMI PRANAŠESNI NAIKINTOJAI UŽ RUSŲ

Vašingtonas, Vasario 18.

JAV-bių Oro Pajėgų atsakingi pareigūnai pareiškė, kad šiuo metu jau yra gamyboje arba dar projektuojami visa eilė naikintojų, pranašesnių už rusų MIG 15. Kalbama apie naujus modelius F-86D, F-86F, F-86H ir F-84F, kurie, sakoma, bus žymiai pranašesni už MIG 15.

Modelis F-86D jau masiškai gaminamas, gi kiti du modeliai—F-86F ir F-84F bus pradėti gaminti dar šiais metais.

Atsakingi Oro Pajėgų pareigūnai atvirai pareiškė, kad dabartinis F86 Sabre jet naikintojas, operuojas Korėjoje, yra kai kuriais atžvilgiais menkesnis už rusų MIG15. Tačiau, neatsižvelgiant į tai, kad MIG 15 yra lengvesnis ir šiek tiek judresnis, jam vis dėlto nepavyko išstumti amerikiečių naikintoją F86, kurie nu mušė oro kautynėse 163 MIGus, patys netekdami tik 25 F86.

Esą, atominės bombos nėra prasmės naudoti Korėjoje, nes visi kariškos reikšmės taikiniai subomborduoti paprastomis bombomis.

* * * *

Didesni nuostoliai

Toliau, Oro Pajėgų Įstaiga skelbia, kad nuo karo pradžios Korėjoje amerikiečiai neteko 442 lėktuvų, gi komunistai 307. Tačiau reikia atsiminti, kad amerikiečiai įvykdė per tą laiką 333.000 individualinius skridimus, o komunistai tik 15.420. (Lyginant, pavyzdžiui, nuostolius 10.000-čių individualių skridimų gau sime: amerikiečių 13,26, rusų 204, taigi, rusų nuostoliai yra net 16 kartų didesni. Red.)

KINŲ KARIŠKA KONTROLĖ TIBETE

Hongkong, Vasario 20

Pekingo radio pranešė, kad Kinija įsteigė Lhasoje sritines karo komendantūras, kurios subordinuoja Tibeto kariškas jėgas Centralinės Liaudies Respublikos vadovybei.

UNEMPLOYMENT IN BRITAIN

London, February 19.

The Labor Ministry announced that unemployment in Britain rose by 75,800 between December 10 and January 14, when 378,700 people registered as unemployed. Principal all-round decrease were in textiles, 18,000; clothing, 12,000; food, drink and tobacco, 13,000.

GESTAPO ECHO

Paris.

Two Frenchmen, Rene Saumande and Andre Morin, were executed after being found guilty of working for the Gestapo and beating to death some of their imprisoned fellow countrymen during the occupation. The two men betrayed several resistance leaders.

BIG RED SPY RING SMASHED IN SWEDEN

Stockholm, February 17.

A high Swedish Government official said last night that security police were smashing one of the most dangerous Communist spy rings ever to operate in Scandinavia.

The Soviet Union is named as the country receiving reports from the ring.

10 BURNED TO DEATH

Mexiko City.

Brief reports from Altotonga say that 10 people were burned to death in an overcrowded bus which ran off the road, overturned and caught fire. Fifteen others were injured.

Washington, Febr. 17.

The State Department announced at the week-end that all 12 North Atlantic Pact nations had now officially approved of adding Greece and Turkey to the alliance.

HUMOR — JUOKAI

Father (reproving son): You are a naughty boy always grumbling. Now look at this little dog. He's quite happy sitting there wagging his tail.

"Yes, but I haven't got a tail to wag."

* * * *

"Have you anything good for mosquitos?"

"You might let them bite you; they'd enjoy that."

* * * *

THEY DIDN'T BELIEVE IT

A Luton grocer displayed in his window tins of spaghetti marked 1s. Next day he cut the price to 6d. Then he decided to give them away and put a notice. "These are free. Take as many as you like". After four hours only four tins had gone.

* * * *

TACTFUL

"Which do you think is the elder — my sister or I?"

"But I was always under the impression you were twins."

* * * *

Customer: You have not been a salesman long.

Salesman: How did you know, madam?

Customer: You still blush when you mention the prices.

NEDARBAS ANGLIJOJE

Londonas, Vasario 19.

Darbo ministerija paskelbė, kad bedarbių skaičius Anglijoje nuo gruodžio 10 iki sausio 14 padidėjo 75.800 ir dabar siekia 378.700 registruotų bedarbių. Bedarbių skaičių padidino atleidimas iš tekstilės 18.000, drabužių gamybos 12.000, maisto, gėrimų ir tabako pramonės 13.000.

GESTAPO ATGARSIAI

Paryžius.

Dviem prancūzams, Rene Saumande ir Andre Morin, buvo įvykdyta mirties bausmė radus juos kaltais bendradarbiais su Gestapu ir kankinus iki mirties savo tautiečius laike okupacijos. Jie taip pat išdavė keletą rezistencijos sąjūdžio vadų.

SUSEKTAS DIDELIS RAUDONŲJŲ ŠNIPŲ TINKLAS ŠVEDIJOJE

Stockholm, Vasario 17.

Aukštas Švedijos vyriausybės pareigūnas pareiškė, kad saugumo policija likvidavo vieną iš pavojingiausių komunistų šnipų tinklą, koks kada nors veikė Skandinavijoje.

Sovietų Rusija minima kaip valstybė, kuri iš tos organizacijos gaudavo pranešimus.

SUDEGĖ 10 ŽMONIŲ

Meksikos miestas.

Trumpi pranešimai iš Altotongos sako, kad 10 žmonių mirtinai sudegė perkrautame autobuse, kuris nuriudėjo nuo kelio, apsvirtė ir užsidegė. Kiti 15 keleivių buvo sužeisti.

Vašingtonas, Vasario 17.

Valstybės Departamentas pranešė, kad visos 12 Šiaurės Atlanto Pakto tautų jau oficialiai patvirtino Graikijos ir Turkijos prisijungimą į Atlanto Pakta.

Tėvas (bardamas sūnų): Tu esi tikras neklaužada berniukas — vis niurzgi ir niurzgi. Pažvelk į šį mažą šunelį. Jis visiškai laimingas ten tupėdamas ir vizgindamas uodega.

— Taip, bet kad aš neturiu uodegos, kad galėčiau vizginti.

* * * *

Ar turite ką nors skanaus moskitams?

— Leiskite jiems savę esti: tai bus jiems skaniausia.

* * * *

JIE NETIKĖJO

Lutono krautuvaininkas išdėstė vitrinoje špinatų dėžutes, pažymėjęs kainas po 1 šil. Sekančią dieną jis sumažino kainą iki 6 pensų. Pagaliau jis nutarė jais visai nusikratyti ir užrašė: "Nemokamai. Imkite kiek patinka." Po keturių valandų buvo paimtos vos keturios dėžutės.

* * * *

TAKTIŠKAS

— Kaip tu manai, ka'ra iš mūs vyresnė: aš ar mano sesuo?

— O aš visada buvau nuomonės, kad judvi dvynukės.

* * * *

Pirkėja: Tamsta dar neilgai esi buvęs pardavėju.

Pardavėjas: Iš kur jūs, ponija, tai žinote?

Pirkėja: Dėl to kad sakydamas kainą tamsta vis raudonuoja.

ZINIOS IS LIETUVOS

— Per jėgą įrašydami visus vaikus į pionierius, komunistai skelbia, kad šiuo metu jų skaičius Lietuvoj siekia 150.000.

— Sovietai ilgiausią pasaulyje kanalą, turintį 1200 km, kuris statomas Turkmenijoje, žada baigti 1957 m. Sov. Lietuva ne tik ten gauna siųsti "savanoriškai" savo "dovanas", kurių tūkstančiai išsiūsta iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Mažeikių, Šiaulių, Panevėžio ir kt. stočių, bet taip pat ten parenkami nauji "kadrai savanorių darbininkų". Kiti jų transportai siunčiami į miško darbus siaurinėse srityse ar į Uralą. Ten taip pat gabenami suimtieji. Jų transportai iš Vilniaus, Kauno ir Mažeikių paprastai labai paslaptinagai naktimis pasiunčiami į Kirovą arba į Kobros upes sritį statyti geležinkelį. Toji sritis pasiekama iš Lietuvos per 7—15 d.

— "Tėv. Balsas" Nr. 74 praneša, kad Maskvoj baigti LTSR pavilijono statybos darbai. Jo paskirtis — šiemet "supažindinti plačiosios tarybų šalies darbo žmones su Lietuvos socialistinio ž. ū. mechanizacijos ir kt. laimėjimais". Lenino ir Stalino skulptūras padarė Pundzius ir Vaidada, pavilijone ž. ū. mechanizacijos skulptūras ir keraminius pano pagaminė J. Mikėnas ir Kėdainis, o patį pavilijono projektą — arch. K. Šešgelis, J. Kumpis ir A. Lukošaitis.

— Į komunistinę taikos propagandą bolševikai nori įtraukti ne tik vysk. Paltaroką, kan. J. Stankevičių, "Telšių vyskupijos valdytoją" P. Maželį etc, skelbdami jų vardu nebūtus pareiškimus, bet taip pat visą eilę rašytojų, meninkų ir kt. kultūrininkų, kuriuos tremtiniais taip pat nori pavaizduoti kaip prosovietinius. Po K. Petrausko "Tėvynės Balso" Nr. 74 paskelbtas ir prof. V. Myko laišco pareiškimas, kuriame rašoma, kad "mūsų visų parašai dėl Taikos Pakto sudarymo tarp 5 didžiųjų valtybių... etc... patarnaus kilniausiems progresyvosios žmonijos siekimams įgyvendinti — taikai". O toliau — daugiavaikė F. Lagūnienė, Utenos rajono "Leliūnų" kol. ūkio narė, taip posterlingauja: "diena iš dienos mes jaučiame vis didesnę mūsų brangiosios tėvynės, didžiojo Stalino rūpinimąsi mumis".

— Į Ukrainą, Doneco baseino akm. anglių kasyklas ir Moldaviją gruodžio pabaigoj buvo išsiūstas atlikti kom. propagandos liaudies dainų ir šokių ansamblis su tokiais "kūriniais": Švedo daina "Stalinas — tai taika", kuriai tekstą parašė Tilvytis, liaudies dainomis pavadinti agitaciniai sapaliojimai "Kolūkių aciū draugui Stalinui", "Mes su Stalinu — į saulę" ir kt. Išsiūstas buvo visas sąstatas, 85 žmonės. Su tokia "programa" jie galėtų palankyti ir Sibiro kacetuose kenčiančius savo tautiečius, rodydami visur "stalininį džiaugsmą".

— Į rytus tebeina nuolatiniai transportai, pilni lietuviškų gėrybių, o lietuvi. įmonėms tebesiunčiami vis nauji įpareigojimai. "Nemunas" ir "Kaitra" hidroel. stotims ir nusausinimo kanalams gauna siųsti dešimtimis tonų vinis, "Metalas" — statybinius apkaustymus, "Neris" — radiatorius, Klaipėdos uosto aprūpinimo įmonė net auto kranus. Jau buvo oficialiai pripažinta, kad pereiną rudenį "kiekvieną dieną Lietuvos ko operacijos vaisių surinkimo punktai sudavo vagonus obuolių Maskvos ir Leningrado miestams su sritimi. Išsiūsta apie 2000 tonų, tiek pat ir žieminių obuolių. Dideli kiekiai taip pat išsiūsti į Murmanską ir Kandalakšą". "Neris" Kaune turi gaminti šildymo radiatorius Stalingradgido stroj įmonėms. Šiemet ir miškuose elektrinių piuklių įrengta dvigubai daugiau kaip pernai. Rezultatas — išpauš daugiau ir greičiau. Baldų fa-

brikas "Vilnius" Maskvon išsiuntė didelį kiekį miegam. kambarių komplektų, spintų ir minkštų baldų.

— Grįžęs iš Kanados į Soviet. Lietuvą Marcelinas Styga "Tėv. Balso" Nr. 74 taip šviečia: "Aš puikiai pažinau amerikoniškai — kanadišką laisvę". Ten laisvė tik kapitalistams, bet ne darbininkams... staiga susirgus, sanitarai jei nesuranda banko knygutės, tai ramiai išvažiuoja palikdami ligonį likimo valiai... Kanadoje plačiai taikoma diskriminacija — lietuvių, vietos indėnų ir negrų — sąrašo pabaigoje... Kanadoje be galo didelis procentas nuo džiuvos mirstančių žmonių... Kanados fašistinis laikraštis "Nepr. Lietuva" rašė įvairius šmeižtus. Kai aš atvykau namo, įsitikinau, kiek šie šmeižtai melagingi... tik grįžęs į tėvynę aš radau savo vietą gyvenime... "Būtų gera, jog to "radio savo vietą gyvenime" pavyzdžiu pasektų ir visi kiti Kanados lietuviai bolševikai, nors, kaip kad M. Styga, ir nevykę 1941 m. savanoriškai "dabams į Vokietiją".

Eltos kronika

— VLIKO 1952. I. 31. rezoliucija:

Išklausęs vakar dienos posėdyje padarytų pareiškimų ir turėdamas galvoje reikalingumą suintensyvinti bei suderinti Lietuvos laisvinimo veiklą, VLIKas nutarė eiti prie grupių konsolidacijos VLIKo, sustiprinant VLIKo veiksmingumą, reprezentatyvumą ir darbingumą, pertvarkant Vykdomąją Tarybą ir siekiant visų aktualijų klausimų išsprendimo.

— VLIKO ir VT narys prof. J. Kaminskas vasario mėn. grįžta atgal į Vokietiją toliau eiti senųjų pareigų. JAV-se jis ypač rūpinosi laisvinimo bare jėgų konsolidavimu ir paties darbo koordinavimo reikalais, taip pat laisvinimo akcijai lėšų organizavimu. Lietuviai architektai ir inžinieriai jį išrinko savo garbės nariu.

— Kaip pranešama iš JAV, neseniai Vašingtone ALTO vykdomąjį komitetą priėmė vienas iš JAV užsienio reikalų viceministerių. Audiencija daugiausia paruošta M. Kizytės pažinčių su aukštais JAV valstybės pareigūnais ir kongreso nariais dėka. Pusę valandos trukęs Lietuvos laisvinimo reikalais pasikalbėjimas praėjo ypač draugiška nuotaika. ALTO vadovybė tuo žygiu ir pasiektais rezultatais labai patenkinta ir jam skiria didelę svarbą. Tai, netenka abejojoti, susilauks taip pat dėkingo atgarsio tiek pačiame krašte, tiek lietuvių visuomenėje užsienyje. Vajaus reikalui ALTas išleido į JAV lietuvius atsišaukimą ir pradėjo lėšų laisvinimo darbui telkimo akciją. Rūpinamasi, jog numatytosios kvotos būtų 100% išpildytos.

— Lietuvos Diplomatinijos Šefas pakėlė Dr. Friką Meierį įgaliojimų ministru, palikdamas jį toliau Lietuvos charge d'affaires pareigose, kurias Dr. Meieris eina daugiau kaip 10 metų. Brazilijos vyriausybė, kuriai šis naujas Dr. Meierio paskyrimas buvo praneštas atitinkama nota, jį oficialiai pripažino. Šis Brazilijos vyriausybės aktas yra naujas didelio palankumo Lietuvai ženklas. Jis yra svarbus elementas Lietuvos valstybės atstovavimo tęstinumui užsienyje patikrinti ir, be abejojimo, susilauks dėkingo atgarsio tiek mūsų tautoje krašte, tiek mūsų visuomenėje užsienyje.

— Žurnalistas V. Rastenis sausio 21 d. pradėjo darbą prie Laisvosios Europos kaip lietuvių atstovas informacijos — propagandos sektoriuje.

— Amerikiečių žurnalistas L. Schweitzeris iš pasikalbėjimo su VLIKo pirmininku M. Krupavičium paskelbė spaudos agentūros Int. News Service laikraščiuose 700 žodžių pirmąjį straipsnį apie Lietuvos laisvinimo darbus. Tame straipsny

Australijos Liet. Bendruomenėje

VASARIO 16-tosios MINĖJIMAS ADELAIDĖJE

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 34-toji sukaktis Adelaidėje paminėta vasario 17 dieną. Į erdvią minėjimo salę susirinko per 550 lietuvių — prisiminti Tėvynę, pagerbti žuvusius ir žūstančius už jos laisvę brolius ir seses.

Minėjimą pradėjo Apyl. Pirm. p. J. Lapšys atidaromuoju žodžiu, primindamas šia proga ir mūsų pareigas kovojančiai Tėvynei.

Atitinkamą paskaitą laikė p. M. Rudzenskas.

Antroje minėjimo dalyje į sceną išėjo mūsų menininkai.

Obojistas Liudas Leningas išpildė dvi liaudies dainas: Sutemo naktis — Vl. Jakubėno ir Rymojo mergelė — A. Račiūno.

Solistė Genė Vasiliauskienė (sopranas) padainavo Tyliai, tyliai Nemunėlis teka — Gailevičiaus ir Aguo nėlė — A. Kačanausko. Šia proga norėtus pasidžiaugti, kad G. Vasiliauskienė daro nuolatinį progresą ir teikia gražių vilčių ateičiai. Publikos buvo priversta priedo išpildyti dar vieną dainelę.

Šokėjų grupė, vadovaujama Jurgio Naujalio, pašoko 4 liaudies šokius: Susą, Žiogelius, Apgaviką ir Pjočėjus. Šokėjai pelnytai buvo palydėti karštais publikos aplovismentais. Šokiams akordeonu akomponavo L. Karmazinas.

Zenonas Kučinskas su tikru įsijautimu padeklamavo K. Inčiūros eilėraščių — Baltieji raiteliai.

Smuikininkas Pranas Matiukas

meistriškai išpildė J. Svendseno Romansą ir J. Hubayaus — Intermezzo. Meninę dalį užbaigė muziko V. Šimkaus vadovaujami mišrus ir vyrų chorai, padainavę 4 liaudies dainas. Dainuojant "Karvelėli mėlynasai" solo pritarė Genė Vasiliauskienė.

Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Minėjimo proga buvo renkamos aukos Tautos Fondui, kurių surinkta £46.14.0.

Apylinkės Valdybai ir programos dalyviams bei visiems talkininkams už taip gražiai suruoštą mūsų brangios šventės minėjimą priklauso nuoširdi visuomenės padėka. J. G.

VAIKŲ POBUVIS

Š. m. vasario mėn. 10 dieną, Šv. Pranciškaus Ksavero salėje, Wakefield street, įvyko Adelaidės Apylinkės Valdybos suruoštas pobūvis vaikams, kuris prasidėjo 3 val. ir baigėsi 5 val. po pietų. Susirinko per 70 vaikučių, kurių daugumas buvo palydėti tėvelių. Programą scenoje, kuri susidėjo iš deklamacijų ir vaizdų išreikštų šokiais, palydint dainomis ir piano muzika, išpildė šeštadienio mokyklos vaikučiai. Po programos, sugiedoje Lietuvos Himną, visi svečiai ir artistai sėdo prie paruoštų stalų ir buvo pavaišinti jų pamėgtais ledais, kokakola, vynuogėmis ir sausainiais. Po vaišių visi vaikučiai buvo apdalinėti pripūstais balionais. Kryžstaudami ir žaisdami atnaujino ryšį, kurį reikia tikėtis, tęs ir išlaikys lankydamai lietuviški šeštadienio mokyklą.

Pasaulio Lietuviu Bendruomenėje

ARGENTINOJE

— Prezid. Perono ir šviet. ministerio dekretu Dr. Basanavičiaus vardo Lietuvių Centrai suteiktos juridinio asmens teisės.

D. B R I T A N I J O J E

— "B. L." kelia mintį įsteigti Pasaulio Lietuvių Švietimo Fondą, kuris gabiuosius paremtų baigti gimnazijos ir universitetinį mokslą.

— L. Pasai D. Britanijoje pradėti platinti 1952 m. sausio 1 d. Pirmasis pasas ten išduotas Petriui Paleckui, paprastam plytinės darbininkui, kuris iš savo kuklaus uždarbio sugebėjo paaukoti Tautos Fondui nemažą sumą pinigų, tuo būdu pralenkdamas daugelį inteligentų, žymiai daugiau pasiturinčių. Prieš išvykstant į Kanadą jam nuoširdžią padėką pareiškė pirm. M. Bažorinas. Ypatingu duosnumu Tautos Fondui reiškiasi L. Vaštokas, kuris, reguliariai kas mėnuo aukodamas po svarą, Tautos Fondui ligi šiol jau suaukojo 40 sv. Tautos Fondo Valdytojas VLIKo Pirmininko vardu jam pareiškė padėką ir auką pakvitavo gratis išrašytame "Liet. Pase".

— Londone "Vaidilos" trupė pastatė Žemaitės 2 v. komediją "Apsirik".

— Bradforde baigusieji liet. m—lą visi mokiniai lanko aukštąsias anglų m—las. Šiuo metu m—loj veikia 3 grupės, kurias lanko 30 mokinių.

I T A L I J O J E

— "Comitato Civico" aktyvistų organas "Il Collegamento" dažnai rašo ir apie Lietuvą. Gruodžio mėnesį apie ją rašė net per 3 numerius. Viename, atsakydamas į Italijos komunistų partijos organo "L'Unita" straipsnį "Šalin rankas nuo Egipto", "Il Collegamento", be kitko, rašė: "prieš rėkdami "šalin rankas nuo Egipto", jūs, komunistai, turėtumėte šaukti savo šeiminkams rusams: "šalin rankas nuo Lietuvos, šalin

plačiau paliestos deportacijos iš Lietuvos, atkreipiant dėmesį, kad į Sibirą yra išvežta visa eilė JAV piliečių (p. Čarneckienė ir kt.).

rankas nuo Latvijos, Estijos, Ukrainos ir t. t."

K A N A D O J E

— Visur lietuvių į Paryžų paskelbtą VLIKo vadovybės atsišaukimą stipriai reaguoja. Tik iš St. Catherines (Ont. prov.) miesto buvo pasiūsta į Paryžių 100 laišku, parašytų lietuvių, be to, 10 pareiškimų parašė 10 žymių miesto pareigūnų, tuo pareiškdami lietuviams savo solidarumą.

— Prie Montrealio un—to nuo 1948 m. veikia įkurta Slavų — Baltų centras, kurio vedėjas yra prof. Domaradzki. Jis per "N. L." painformavo lietuvius, kad jei susidarytu jų grupelė, tai matūros egzaminus galėtų ruošti pagal Lietuvos gimnazijų kursą, baigti un—tą ir gauti darbo kaip normalūs Montrealio un—to diplomatai. Norėtų atidaryti ir baltų kultūros seminara. Be savo gimtosios k., lankytojai turėtų mokyti dar anglų, prancūzų ir vienos slavų k. Centras turi teisę atsikviesti iš Europos ir kt. šalių profesorių ir studentų.

Š V E I C A R I J O J E

— Vienas iš šveicarų akademikų sau disertacijos tema pasirinko Pabaltijo valstybes ir jų teisinę padėtį nuo karo pradžios iki dabar. Tam tikslui jis ieško reikalingos medžiagos apie visas tris okupacijas, sutarčių sulaužymą, pripažinimą ar nepripažinimą okupacijoms (de facto ir de jure), įjungimą į SSSR. Lietuvos klausimas joj stovi pirmoj vietoj, nes paliečia santykius su Vokietija, Lenkija ir SSSR. Lietuviai ir estai jau pasižadėjo talkininkauti, bet reikalinga medžiaga toli gražu turima dar ne visa. Ta proga tikimasi galutinai paaiškėsianti ir šveicarų vyriausybės tuo reikalu pažiūra. Nors oficialiai ji pasisakė, kad Pabaltijo valstybių inkorporavimo į SSSR nepripažinusi (esama žinių, kad pripažinusi tik de facto), bet kai kurie faktai rodo, jog pripažino ar tik jau ir ne de jure. Nors šveicarų vyriausybė, perimdama Pabaltijo valstybių ten esantį turtą, pareiškė, kad ji perima tik globėjo teisėmis, bet vienas ryškus faktas kelia itin didelį įtarimą, būtent

1 iš 90 — "DAINAVOS" ANSAMBLIS

Kas globos likusius 89?

Š. m. vasario 16 d. 34—tą kartą minime Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimą ir tą dieną sukanka lygiai metai, kaip tuo reikšmingu vardu buvo iškilmingai pakrikštyta vienintelė laisvame pasaulyje išlikusi tikrai lietuviška VASARIO 16 GIMNAZIJA, Diepholze. Be to, Vokietijoje veikia dar 9 lietuvių pradžios ir vargo mokyklos. Gimnazijoje ir tose mokyklose mokosi 323 lietuvių jaunuoliai/lės/, kuriems dėsto pamokas 27 mokytojai. Visoms šioms mokykloms išlaikyti reikia nepaprastai daug lėšų, tačiau daugiausia jų reikia prie gimnazijos veikiančiam mokinių bendrabučiu, kuriame dabar yra 90 mokinių.

Maisto produktų kainoms Vokietijoje pakilus, vieno mokinio išlaikymas bendrabutyje mėnesiui kainuoja virš 80 DM, kas sudaro 20 dolerių. Dėka nenuilstamų mūsų mokyklų rėmėjų ir talkininkų, iki šiol pavyko išlaikyti gimnaziją ir visas mokyklas veikiančias. Paskutiniu metu, iš užjūrio plaukiančios tam tikslui aukos labai sumažėjo, rėmėjai ir talkininkai rodo nuvargimo žymių. PLB Krašto Valdyba gimnazijos ir mokyklų išlaikymo reikalams priversta buvo įsiti į skolas, nes aukos plaukia neregulariai. Šiandien pasidare aišku, kad reikia skubiai ieškoti pastovių lėšų šaltinių, norint išlaikyti gimnaziją ir mokyklas veikiančias taip ilgai, kol turėsime čia pakankamai lietuviško jaunimo, gi šių metų sausio 1 d. tuojame dar Vokietijoje registruotus 2.797 lietuvių vaikus iki 18 m. amžiaus. Bent dalį jų turime išsaugoti nuo nutautėjimo pavojaus.

VASARIO 16 GIMNAZIJA yra visų laisvojo pasaulio lietuvių kūriny. Jos likimas yra visos pasaulio lietuvių bendruomenės rankose. Tuo kūriniu ir jo kūrėjais-pasaulio lietuviams stebisi visi svetimaučiai, kurie tik turėjo ir turi progos jį pažinti. Stebisi nepalaužiamą pasaulio lietuvių vienybę ir susipratimu. Deja, tas spindintis lietuvių jaunuomenės židyns šiandieną atsidūrė pavojuje sugriūti dėl lėšų stokos, jei nesurasiame naujų būdų jam išlaikyti.

Atsizvelgiant į susidariusią beveik kritišką padėtį ir blogėjančias materiales ateities perspektyvas, PLB Vokietijos Krašto Valdyba nešdama tiesioginę atsakomybę už savų mokyklų ir VASARIO 16 Gimnazijos išlaikymą, jaučia pareigą laiku painformuoti apie susidariusią padėtį viso pasaulio lietuviams. Vienkart, nenuleidama rankų, PLB Vokietijos Krašto Valdyba ieško įvairiausių būdų ir priemonių reikalingoms lėšoms surasti. Tarp kitų, mėginama ir mėginama kreiptis į įvairius švietimo fondus, tačiau iki šiol be pasėkų. Esame per smulkus objektas pasaulinės politikos erdvėje ir, dar laisve kvėpuojančiais mūsų tautos likučiais, negalime sudominti tų fondų valdytojų, nes nesudarysime tokiame fondui pasaulinio masto reklamos, jeigu jis skirtų mūsų jaunuomenės švietimui nors ir 50.000—100.000 dolerių. Tenka pasitikėti mums tik savo pačių jėgomis, pasiaukojimu ir gerais norais.

Tuo tikslu, Gimnazijos Vadovybė, pasitarusi su Krašto Valdyba, peritų metų pabaigoje kreipėsi atskirais laiškais į lietuviškas organizacijas, draugijas ir sambūrius (kurjų tik adresai jai buvo žinomi) užjūryje,

— N. Latvijos turto (Latvijos atstovybės prie Tautų Sąjungos, o kartu ir vilos su sklypu) Ženevoje perleidimas bolševikams, prieš tai pirma iš ten prievarta iškrausčius latvių min. Feldmanį. Dabar toj viloj gyvena Sovietų pareigūnai ir iš Maskvos atvykstančios bolševikų delegacijos.

Redaguoja vyr. sktn. A. Krausas

TARPTAUTINĖ KONFERENCIJA

Tarptautinėje skautų sąjūdžių konferencijoje dalyvavo ir LSB atstovas v. s. V. Šenbergas - stebėtojo teisėmis. Jis buvo vienintelis atstovas iš anapus "geležinės uždangos". Į 1947 mt. konferenciją Chateau de Rosny nebuvo įsileistas nė vienas mūsų atstovas - netik stebėtojo teisėmis, bet nė žurnalisto teisėmis. Tai jau didelė pažanga, kurią parėmė vokiečių skautų delegatas BFM Kajus Roller.

Konferencijos metu mūsų atstovas turėjo progos ne tik įteiktį dir. Wilsonui memorandumą LSB ir kt. tautybiu skautų pripažinimo reikalu, bet ir užtikrinti palankumą ir pažadus paremti mūsų reikalą pas visą eilę delegatų iš įvairių kraštų.

Tarpt. Skaučių Biuro Direktorė Lesly Whateley pareiškė v. s. Šen-

prašydama kiekvienos iš jų apsiimti nuolatiniams išlaikyti nors vieną mokinį bendrabutyje. Tas kainuotų 20 dol. mėnesiui, kuriuos galima imokėti per Balfą ar kitu kuriuo PLB Vokietijos Krašto Valdybos nurodytu būdu.

Į šią VASARIO 16 GIMNAZIJOS atsišaukimą pirmasis atsiliepė "DAINAVOS" Ansambliis, esantis 2421 W. 45th St., Chicago 32, Ill., USA, pasizadėdamas nuolatiniams išlaikyti vieną mokinį bendrabutyje, aukščiau nurodytomis sąlygomis. Tai sveikintinas ir sektinas pavyzdys visoms kitoms draugijoms, organizacijoms ir sambūriams! Gimnazijos Direktorius Antanas Giedraitis praneša, kad Ansamblio išlaikymui Pedagogų Taryba paskyrė pirmosios klasės (Ansamblio pagedavimu muzikalią) mokinę Danutę Ošurkaitę. Apie tai pranešta jai ir jos tėvams.

"DAINAVOS" Ansambliis pralaužė pirmuosius ledus ir parodė kelią, kuriuo eidami galime ir toliau išlaikyti veikiančias savas mokyklas ir gimnaziją. PLB Vokietijos Krašto Valdyba ir VASARIO 16 Gimnazijos Vadovybė šaukiasi į visas kitas lietuviškas organizacijas ir prašo psekėti gražiu "Dainavos" Ansamblio pavyzdžiu, nes dar 89 mokiniai bendrabutyje ieško išlaikytojų! Draugijos su savo išlaikomaisiais mokiniais ir jų tėvais galės palaikyti nuolatinį ryšį laiškais ir bus jų betarpiu informuojami apie visus rūpimus klausimus. Užsimegs artimas ir nuolatinis ryšys tarp rėmėjų ir remiamųjų. Kiekvieno naujo globėjo (draugijos) in globojamojo vardai bus skelbiami plačioje lietuvių spaudoje.

Kviečiame visas pasaulio lietuvių organizacijas, draugijas ir sambūrius į tą didžiąją talką. Neleiskime žūti paskutinioms lietuviškoms mokykloms ir neištumkime mūsų brangų jaunimą į svetimųjų mokyklas nutautėjimui. Būkime ir toliau stiprūs dvasia ir vieningi, kad galėtume grįžti į išsilaisvinusią iš vergijos mūsų tėvynę Lietuvą ne tuščiomis rankomis!

Mes nekantriai laukiame Jus atsiliepiant, šiais adresais:

1. PLB Vokietijos Krašto Valdyba /Litauisches Zentralkomitee/ (20a) HANNOVER — Kleefeld, Hegelstr. 6, Germany

2. Lietuvių VASARIO 16 Gimnazija /Litauisches Gymnasium/ (23) DIEPHOLZ — Am Flugplatz Germany

PLB Vokietijos Krašto Valdyba ir VASARIO 16 Gimnazijos Pedagogų Taryba

bergui, kad nėra jokių kliūčių registruotis mūsų skautėms Tarpt. Skaučių Biure visai formaliai ir minėjo, kad kaikiurių tautybių/gal ir mūsų skautės yra ten jau registruotos.

Priešiską nusistatymą atstovavo čekų delegatas Dr. Fanderlik, bet jis šiemet nebuvo perrinktas į Tarpt. Komitetą, o liko tik Biuro tarnautoju Londone.

Paaikėjo, kad pulk. Wilsonas liko perrinktas Biuro direktorium tik ligi 1953 m. Konferencijos, nes toliau jis dėl amžiaus pasitrauks iš aktyvaus darbo Biure.

Džiugu, kad mūsų Brolijos de jure, ne tik de facto, pripažinimo byla dabar įstatyta į oficialinį kelią, nesilpnėjančiomis pastangomis mūsų pačių nuolatos judinama, per ateinančią konferenciją galėtų susilaukti teigiamo išsprendimo.

JAV RAJONO VADEIVA,

susitaręs su Brolijos Spaudos-Informacijos skyriaus vedėju ir Baltijos vijos remiamas, išleidžia skautišką kišeninį kalendorėlį, tradiciniu "Budėk!" pavadinimu 1952 m. Jo kaina 50 ct. Užsakymus ir pinigų siųsti: Vladas Pauža, 9124 Quincy St., Detroit 4, Mich., USA.

VOKIETIJOS RAJONO VADEIVA

v. s. Val. Šenbergas dėl emigracijos į Ameriką pasitraukė iš pareigų. Naujuoju vadeiva paskirtas sktn. Adolfas Venclauskas, Hegelstr. 7, (20a) Hannover, Germany.

SKAUČIŲ SESERIJOS VADOVYBĖ.

— Rašytojai vyr. sktn. J. Augustaitytei - Vaičiūnienei - savo laiku pasitraukus iš Liet. Skaučių Seserijos Vyriausiosios Skautininkės pareigų, tas pareigas laikinai perėmė viena iš jos pavaduotojų — vyr. sktn. Ona Žilinskienė.

STOVYKLAVIMAS SAVAITGALIAIS.

— Kai kurie senesnieji skautai Melbourne savaitgaliais išvyksta su palapinėmis į gamtą, į malonų pajūrį ir ten praleidžia gražiai savaitgalius. Gaila, kad iki šiol Australijoje nepasisekė suorganizuoti platesnio masto stovyklavimo. Mūsų brolių savaitgalinis stovyklavimas tebūnie žingsnis į tolimesnę skautišką mokyklą gamtoje.

NAUJI ATOMINIŲ GINKLŲ BANDYMAI

Iš Vašingtono pranešama, kad sparčiai ruošiamasi naujos atominės bombos sprogdinimui Eniwetok saloje, Pacifike. Sprogdinimą įvykdys karo laivyno, aviacijos ir žemyno karo pajėgų ekspertų grupė ir Atominės Energijos Komisijos atstovai.

Anglijai taip pat pagamino atominę bombą, kuri numatoma išbandyti Australijoje. Laikraščių žiniomis, bomba jau karo laivų gabenama į Australiją. Kurioje vietoje ji bus sprogdinama tuo tarpu tikrų žinių neskelbiama.

KORĖJOJE

Vyksta tik vietinio pobūdžio karo veiksmai. Vieni kitų bando pozicijas.

Sąjungininkų aviacija intensyviai bombarduoja komunistų užfrontę ir fronto linijas.

Derybos dėl paliaubų kol kas nepadarė jokios pažangos. Prie nesutariamų punktų prisidėjo dar vienas — komunistai nori, kad į neutralių jų komisiją, kuri prižiūrėtų taikos sąlygų vykdymą (žinoma, jei tokia taika bus pasiekta...) įeitų ir Sov. Rusija, su kuo amerikiečiai visai nesutinka, nes Rusija nėra neutrali. Komunistų radio kaltina amerikie-

ATSAKYMAI Į SVEIKINIMUS

Į Australijos Lietuvių Bendruomenės Tarybos atstovų suvažiavimo gruodžio 29-30 d. pasiųstus sveikinimus jau gauta keletas atsakymų.

Liet. Dipl. Šefas min. S. Lozoraitis savo atsakyme rašo:

"... Linkėdamas A. L. Bendruomenės Tarybai ir Australijos lietuviams visa ko geriausia, o ypač pasisekimo darbe lietuvių išlaikyti ir Lietuvos laisvei atgauti, jungiu mano gilios pagarbos žodžius."

(pas.) S. Lozoraitis

Min. P. Žadeikis (Washington):

"... nuoširdžiai ačiuoju Jums ir linkiu Bendruomenei visokiariopos sėkmės einant prie Lietuvių tautos didžiojo tikslo." (pas.) P. Žadeikis

Min. B. K. Balutis:

"... Šia proga aš siunčiu Jums, — mano mieli broliai ir sesės, — susipietusiems į Lietuvių Bendruomenę tolimuose Antipoduose, savo širdingus sveikinimus ir geriausius linkėjimus — asmeniniai kiekvienam ir kiekvienai geriausio pasisekimo, o visiems drauge gražaus ir vieningo sugyvenimo, nes tik taip sugyvendami ir taip besidarbuodami, mes galėsime tikriai ir greičiau sulaukti tos didžios dienos, kurios kiekvienas padorus Lietuvos sūnus ir dukas taip kantriai laukia — būtent, Lietuvos laisvės atgavimo. Tikėkite: ta diena, nors pamaži, bet vis artėja. Viskas yra duota tam, kas kantriai moka laukti — ir dirbti... Tad dirbkime visi — kas kuo gali, kaip gali ir kiek gali. Nenustokime nei vilties, nei kantybės, nei pasitikėjimo savo jėgomis. Ir visuomet atsiminkime, kad 'God helps those who help themselves.'" (pas.) B. K. Balutis

BOBA IR VELNIAS

Ejo boba į miestą, užsiėjo griovį ir negalį persokti. Taikstos, taikstos — nė pakabst.

— Kad nors velnias pasisuktų! — sako ji apmaudu nesitverdama.

Čias u ir čia.

— Še, — sako, — Ipk ant kupros, tverkis už ragų ir eiva.

Boba užsiriogino, ir patiko jai. Velnias ir per griovį pernešė, ir toliau eina, o ji nė nemano kraustytis jam nuo kupros. Net užmigo.

Jisai eina, eina su ta boba, ir nusi-bodo jam. Sutinka puodžių.

— Gelbėk! — sako velnias. — Ir po krūmų landžiau, ir per šakas braukiau — nenusėda boba, ir gana.

Puodžius sustojo, apsignaužė rimbą ir iš viso peties sukirto bobai per užpakalį. Boba tik aiktelėjo ir nusi-rito velniui nuo kupros.

Velnias iš džiaugsmo pradėjo bėgti sau. Bet atsipeikėjęs ir sugrįžęs sako puodžiui:

— Kuo aš atsilyginsiu tau? Nieko neturiu. Tiktai gal susitarkiva. Aš nueisiu pas karalių ir apsesiu jo dukterį, o tu atėjęs ją pagydyk: sukirsk tuo rimbu, aš ir išėsiu iš jos.

Juodu taip ir padarė. Puodžius gavo daugybę pinigų, pastatė daug bažnyčių ir prieglaudų, apdovanojo daug vargdienių. Velniui nepatiko, kad jis nepastatė nė vienos smuklės.

Dabar velnias nuėjo ir vėl apsedo karalaite. Pašaukė puodžių, o tas kerta savo rimbu — vistiek nepagyja, velnias iš jos neišeina, ir gana. Tada puodžius sušuko:

— Velne, ateina boba!

Velnias persigando ir tuojau paliko karalaite.

A. Giedrius — TĖVŲ PASAKOS. Iš viso telpa 48 liaudies pasakos. Išleido Vokietijos Krašto Valdyba.

Knyga gražiai, meniškai išleista, kietais viršeliais. Pasakos, perėjusios A. Giedrius menišką plunksną, verčia nusišypsoti ne tik mažą, bet ir suaugusį. Knyga — tikra puošmena kiekvienoje bibliotekoje, o jauniems — nepamainoma dovana. Gaunama AL Leidykloje ir pas visus atstovus. Kaina 12/6.

čius, kad jų lėktuvai jau 51 kartą perskrido Mandžiūrijos sieną ir hom bardavo vietoves Mandžiūrijoje.

KELIAIS SAKINIAIS

Australija suprojektavo naikintoją, skrendantį be piloto. Smulkesnių detalių nepatikiama.

— Prancūzijoje prasidėjo sensacingas teismo procesas. Kaltinama 55 metų amžiaus moteris, nunuodijusi 11 žmonių, jų tarpe savo vyrą ir tėvus.

— Trys didieji (JAV, Anglija ir Prancūzija) užs. reik. ministrai, posėdžiavę Londone su Vokietijos kancleriu Dr. Adenaueriu, sutarė leisti Vokietijai daryti atominius tyrimus.

Vasario 21 d. Lisabonoje prasidėjo 14-os Šiaurės Atlanto Pakto Tautų Organizacijos posėdžiai. Dalyvauja užs. reikalų, karo ministrai ir karo ekspertai. Svarstoma SAPT kariuomenės organizacija ir kitų labai svarbių dalykai. Numatoma jau šiai metais suorganizuoti 25 divizijas gen. Eisenhowerio vadovybėje, o ateinančių trijų metų laikotarpyje divizijų skaičių pakelti iki 50.

Svarstoma taip pat Vokietijos prisidėjimas prie SAPTO.

— Detroito (JAV) komunistams neseniai paaškėjo, kad viena jų narė — moteris, kuri buvo partijos nariu ir užėmė atsakingas vietas partijos organizacijoje nuo 1943 metų, yra saugumo policijos agentė, į partiją įstojo pasiūstą savo vadovybės ir dabar davė atitinkamoms įstaigoms parodymus apie komunistų veiklą J. A. V-bėse.

— Komunistų vadovaujami partizanai Indo-Kinijoje per gruodžio ir sausio mėnesius neteko 45.000 užmuštais. Prancūzų kariuomenė gi (daugiausia svetimšalių legionai) neteko per tą patį laiką 5000.

— JAV-bių ambasadorius Maskvoje Mr. Kirk, neseniai iš tų pareigų pasitraukęs, pareiškė, kad jis imsis vadovauti rusų pavergtų tautų pabėgėlių kovai, kad nuverstų komunistinį režimą Rusijoje.

— Du laivai-tankeriai, po 10.000 tonų, tapo buvo audros aukštais ir nuskendo Atlanto vandenyne. Įgulos išgelbėtos.

— Australijos federalinis parlamentas prasidėsiančioj balandžio mėnesį sesijoje numato svarstyti priemones, kaip pagreitinti laivų iškrovimą ir pakrovimą uostuose, nes dėl nepaprastai lėtos laivų apyvaratos Australija turi labai didelių nuostolių.

— Miręs Anglijos karalius Jurgis VI palaidotas vasario 15 dieną.

— JAV-bės, norėdamos pagelbėti Europos valstybėms nugalėti ūkiškus sunkumus, davė už 600 mil. dolerių kariškų užsakymų.

— Australijos vyriausybė paskyrė £250.000 privačioms įmonėms, kad jos padarytų atitinkamus įrengimus karo reikmenų gamybai.

REIKALINGOS KNYGOS!

Patariamajai Lietuvių Grupei yra reikalingi Lietuvos Universiteto ir kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų leidiniai, ministerijų leidiniai ir metraščiai, ūkinių organizacijų (Pienocentro, Lietūkio, Maisto, Lietuvos Banko ir kt.) leidiniai, Lietuviškoji Enciklopedija ir kiti veikalai, liečią teisės, istorijos, ūkio, kultūros ir kitus klausimus. Tais pačiais Lietuva liečiančiais klausimais reikalingos knygos ir ne lietuvių kalba.

Kas turi čia išvardintų leidinių ir sutiktų juos perleisti, prašomas rašyti šiuo adresu: Lithuanian Consultative Panel 16 West 58th Street, New York 19, New York, nurodant veikalų pavadinimą, autorių ir kainą.

PARDUODAMI DU SKLYPAI

153x53 pėdų, gražiam Melbourne priemiesty, vienas su 5 kamb. rėmo statyba. Yra gasas, elektra, vanduo. Kreiptis pas savininką asmeniškai ar laišku: K. Prašmutas, 63 Yarra St., Abbotsford (Melbourne).

*****
ISIGYKITE
"AUSTRALIJOS LIETUVIO"
KALENDORIŲ
 1952 metams
 Daug informacinės medžiagos!
 Gaunamas AL Leidykloje ir pas visus atstovus. Kaina 5/0

*****
MEDŽIO STATYBOS DARBAI
 Mes dirbame duris, langus bei virtuvės įrengimus ir atliekame visus kitus medžio statybos darbus.
 Užsakymus priima:
 J. Langevičius ir A. Šliužas
 3 Talbot Rd., Croydon (Adelaide)

*****
 Prašau atsiliepti šiuos asmenis, su kuriais sykiu gyvenome Austrijoje Ryd lageryje:
VITĄ PETRUŠKEVIČIŲ, ALGIRDĄ DRUSKINĮ, NAUJOKAITĮ IR MORASKAUSKĄ
 Ieško: Jonas Ažuolaitis, 53 Angliss St., Kingsville, W. 13, Vic.

*****
MAŽOSIOS LIETUVOS TARYBA DĖKOJA

AL redaktoriaus vardu gautas toks MLT Pirmininko laiškas:
 "Didžiai Gerbiamas p. Glušauskas, gavau Tamstos laišką 1952 m. vasario 1 d. ir iš Bremer Bank — Bremen pašto perlaidą 100,60 DM Vokietijos valiuta.

Prašau perduoti Mažosios Lietuvos Tarybos Prezidiumo padėkos išreikšimą "šviesos" Sydnejaus Skyriaus Valdybai už tokią didelę auką. Mes pinigų sunaudosime M. L. T. spaudos reikalams. Mažosios Lietuvos žmonės čia labai išmėtyti tarp vokiečių gyvena. Tai mūsų spauda yra ir mūsų stipriausias junginys. Kadangi jų tarpe yra daug vargšų, kurie už spaudą užsimokėti negali, tai reikia jiems ją duoti nemokamai. Nuoširdžiai dėkoju už gerus linkėjimus.

Reikiu tikrą pagarbą
 (pas.) E. Simonaitis
 MLT Prezidiumo Pirmininkas

MODERNUS GROŽIO SALONAS

Informuoju Gerb. Publiką, kad **MODERNUS GROŽIO SALONAS** perėjo mano vadovybėn. Atliekamas visų rūšių moterų plaukų šukavimas. Laiką užsakykite telefonu BI 3073

Michiel Fakian
 (Famally Hungary)
 327 Malvern Rd., South Yarra, Vic.

*****
NAMUS
 AR ŽEMĖS SKLYPĄ
 geriausia pirkti tarpininkaujant
WESTERN & COCKS
 Nekilnojamųjų turtų pardavimo agentams. Sąžiningas patarnavimas. Sutvarkomi visi pirkimo ir paskolos gavimo dokumentai.
 Adresas:
 Savings Bank Buildings
 (8-tas aukštas)
 Kings William St. Adelaide
 Tel. C 3942, priv. X4461 ir LF 3350

*****
 Visuose reikaluose Jums padeda

JUOZO ŽUKAUSKO

KALBINĖ — TEISINĖ — INFORMACINĖ PAGALBA

Dokumentų vertimai ir jų tvirtinimas. — Visų rūšių raštai angliškai — Visokeriopa informacija. — Kalbinė pagalba ir reikalų sutvarkymas įstaigose

Atsakymai į klausimus. + Pasiarnaujama ir korespondenciniu būdu.

Kreiptis:

Kasdien 2 — 5 val. p. p.
 15 Manchester Unity Building
 160 Castlereach Street
 Sydney Tel.: M4878

Korespondencijai adresas: Box 58, Milson's Point P.O. NSW

ADELAIDĖS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS

VISUOTINAS SUSIRINKIMAS
 1952 m. kovo 2 dieną 4 val. po pietų parapijos — šv. Juozapo bažnyčios salėje šaukiamas metinis, visuotinis Adelaidės lietuvių bendruomenės susirinkimas. Darbų tvarka:

1. Atidarymas ir prezidiumo sudarymas,
2. Valdybos veiklos ir Krašto Tarybos suvažiavimo pranešimas,
3. Revizijos Komisijos pranešimas,
4. Pasisakymai dėl šių pranešimų,
5. Valdybos, garbės teismo ir revizijos komisijos rinkimas,
6. Krašto Tarybos narių rinkimas,
7. Einamieji reikalai, sumanymai ir kita.

Kviečiamu laiku nesusirinkus reikalingam kiekiui, po pusvalandžio susirinkimas įvyks nežiūrint dalyvių skaičiaus.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba
 *****
V E D Y B O S !

Vedybų tikslu ieškau rimtos gyvenimo draugės, 30-40 m. amž., kuri norėtų sukurti rimtą lietuviškos šeimos židinį. Esu 40 metų, rimtas vyras, ekonomiškai pasituris. Rašyti: Mr. P. Petras, Austr. Lietuvio adresu.

V E D Y B O S !

38 metų lietuvis, evangelikas, pasituris, inteligentas. Noriu susipažinti su panele ar poniu vedybų tikslu, kuri norėtų sukurti rimtą lietuviškos šeimos židinį. Laiškus adresuoti: Mr. Adomas Adomėnas šio laikraščio adresu.

MARGUTIS STEIGIA MUZIKOS PREMIJĄ

Margutis, norėdamas įsijungti savo įnašu į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę jos tautinei dvasiai ir gyvybei palaikyti, paskatinant lietuviškos muzikos kūrybą, steigia 500 dolerių muzikos premiją ir ją skiria šiomis konkurso sąlygomis:

1) Už dvi juro komisijos pripažintą geriausią dainą skiriama 500 dolerių; I-ji premija 300 dol. ir II-ji 200 dolerių.

2) Dainos turi būti originalios, lietuviškos minties, niekur nespausdintos ir nedainuotos, parašytos solo balsui.

3) Juro komisijai dainos prisiunčiamos iki 1952 metų lapkričio mėn. 30 d. Autorius siunčiamą dainą pasirašo slapyvardžiu. Atskirame voke pažymi savo tikrą pavardę. Vienas asmuo gali konkursui pateikti ir daugiau dainų. Dainos turi būti parašytos svetima ranka.

4) Konkurse gali dalyvauti viso pasaulio muzikai.

5) Premijuotos dainos lieka Margučio nuosavybėje. Nepremijuotos dainos gražinamos autoriams jų nurodytu adresu.

6) Juro komisiją sudaro: pirmininkas Antanas Olis, nariai: Juozė Augustaitytė-Vaičiūnienė, Stasys Baranauskas, Juzefina Daužvardienė, Aleksandras Kučiūnas ir Antanas Pocius.

7) Dainos siunčiamos šiuo adresu: **MARGUTIS - "Dainos Konkursui"** 6755 S. Western Avenue, Chicago 36 Ill., U. S. A.

8) Juro komisija daro sprendimą absoliutine balsų dauguma.

A+ A

JONUI BUČINSKUI
 mirus, jo žmonai Julijai Bučinskienei ir sūnui Algimantui, liūdintiems dėl mylimo vyro ir tėvo mirties, nuoširdžią užuojautą reiškia
 P. Naujokaitis

DĖMESIO ADELAIDĖS TAUTIETĖS !

Š. m. kovo 1 dieną, šeštadienį, 7 val. vakare įvyks lietuvių parapijos (šv. Juozapo bažnyčios) salėje Lietuvių Moterų Sekcijos steigiamasis susirinkimas.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba
 *****

P R A N E Š I M A S

Skelbtasis plokštelių muzikos koncertas vasario 17 dieną per 5DN radijo stotį neįvyko, kadangi stotis, ryšy su karaliaus Jurgio VI mirtimi, turėjo tuo laiku pertransliuoti programą iš Canberros.
 ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba

Paiškomi STASYS KRUTULIS ir ALFONSAS VISOCKIS, Vokietijoje gyvenę Kemptene. Rašyti: Juozas Milius, 213 So. 4th St., Brooklyn 11, N. Y., U. S. A.

*****

A. Giedrius — **TĖVŲ PASAKOS**, pirmosios knygos. Išleido PLB Vokietijos Krašto Valdyba. 150 pusl., kietais viršeliais. Iliustracijos J. Kaminsko. Viso telpa 48 pasakos. Puiki dovana jaunimui. Kaina 12/6

Antanas Sabaliauskas — **NUO IMSRĖS IKI ORINOKO**, per fakirų žemę. Išleido Venta. 225 psl. Kaina 16/0.

A. Vaičiulaitis — **VALENTINA**, romanas. Antroji pataisyta laida. Išleido Venta. 144 psl. Kaina 11/0

Vincas Jonikas — **SELVARTO RAUDOS**. Poezija. 60 psl. Kaina 6/6.

MUSŲ LEIDINIAI

Pulgis Andriušis — **SUDIEV KVIETKELI!**, apysaka, 181 psl., Kaina 7/0

A. S. Puškinas — **DUBROVSKIS**, romanas labai stipria intriga. Vertė C. Petrikas. 105 psl. Kaina .... 5/0.

Teta Rūta — **GINTARO PASAKA**, jauniems. Iliustr. dail. A. Rūkštės. Kaina 2/6

Knygos gaunamos AL Leidykloje ir pas visus atstovus.

AUSTRALIJOS LIETUVIS

redaguojamas Redakcinės Kolegijos Redaktorius Jurgis Glušauskas
LEIDĖJAS — Australijos Lietuvio Leidykla.

RAŠTUS Redakcija taiso ir trumpina savo nuožiūra. Honorarai mokami tik iš anksto susitarus.

PRENUMERATA: m e t a m s.
 £2.10.0; pusę metų — I pusmečiui £1.11.0, II-ram pusm. £1.6.0; metų ketvirčiui — I ketv. 19/0, II-IV ketvirčiams po 14/0 (I pusmečio ir I ketv. prenumeratą įskaityta kalendoriaus vertė — 5/0). Užsienin kaina: metams £2.5.0, pusė metų £1.6.0. Atskiras numeris 1/9.

SKELBIMAI: 2/0 už kvadratinį colį, neprekybiniai po 2 pensus už žodį. Už skelbimų turinį Redakcija neatsako.

Adresas:

AUSTRALIJOS LIETUVIS
 35, Cator St., Hindmarsh
A D E L A I D E , S. A.

The Australian-Lithuanian the Lithuanian fortnightly. Authored Jurgis Glušauskas, 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.
 Printed by Australijos Lietuvio Publ. Co., 35 Cator St., Hindmarsh.